

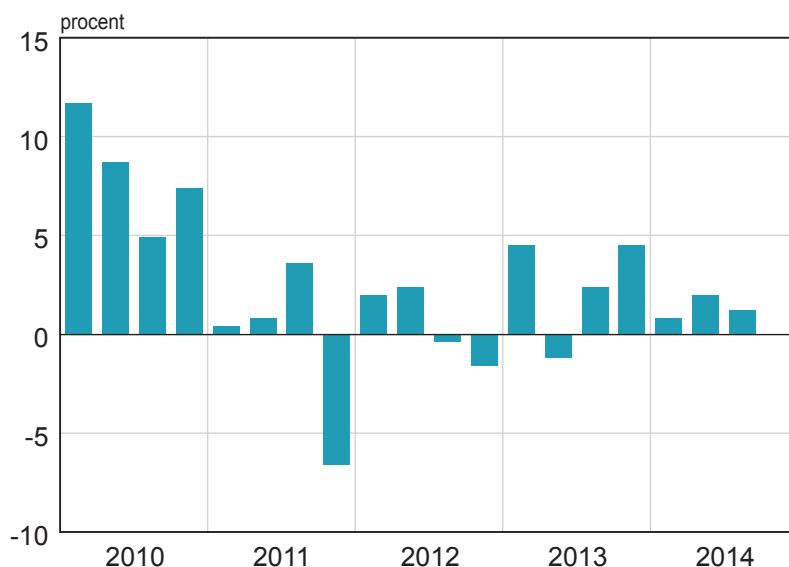
SCB-Indikatorer

E K O N O M I S K M Å N A D S Ö V E R S I K T

Stabil men svag BNP-tillväxt

Bruttonationalprodukten, BNP, kvartal

Förändring från föregående kvartal, säsongrensat uppräknat till årstakt

■ Industrins orderingång fortsatt svag
Sid 6

■ Detaljhandeln växlar upp
Sid 8

I fokus:
**USA ljuspunkt
i världs-
ekonomin**
sid 12

KOMMENTARER & ANALYS

INNEHÅLL

Konjunkturläget.....	2	Näringsliv.....	14
Industri.....	4	Priser.....	15
Utrikeshandel.....	7	Arbetsmarknad.....	17
Handel, konsumtion och tjänster.....	8	Finansmarknad.....	19
"I fokus".....	12	Internationell utblick.....	21
Byggnad.....	14	Svenska ekonomiska indikatorer.....	24

KONJUNKTURLÄGET

Investeringarna drog upp BNP

Nationalräkenskaperna för tredje kvartalet visade att BNP ökade med 0,3 procent, säsongrensat och jämfört med föregående kvartal. Tillväxten var därmed lägre än andra kvartalet men högre än första kvartalet. Skillnaderna mellan kvartalen är dock relativt små och BNP-tillväxten har hittills i år varit stabil men förhållandevis svag. Tredje kvartalets uppgång motsvarar uppräknat till årstakt en tillväxt på 1,2 procent vilket är en bra bit under det historiska genomsnittet. BNP-ökningen drevs även detta kvartal av den inhemska efterfrågan men nu var det inte hushållskonsumtionen som var draglok utan istället de fasta bruttoinvesteringarna. Hushållen höll däremot lite hårdare i plånboken och efter den stora ökningen under andra kvartalet så var deras konsumtion oförändrad. En bidragande orsak till var sannolikt den varma sommaren som gjorde att folk låg på stranden istället för att gå till affären.

Försörjningsbalansen

Procentuella volymförändringar från föregående år

	2013				2014			
	kv 1	kv 2	kv 3	kv 4	kv 1	kv 2	kv 3	kv 4
BNP ¹⁾	1,3	0,3	1,0	2,5	1,7	2,4	2,1	2,1
Hushållens kons	1,6	1,8	2,0	2,3	2,0	3,1	2,4	2,4
Offentlig konsumtion	-0,1	1,5	0,7	0,7	0,6	1,2	2,3	2,3
Fast bruttoinvestering	-6,0	-0,8	4,5	1,0	5,5	4,7	4,0	4,0
Lagerinvesteringar ²⁾	0,8	0,1	-1,6	0,9	-0,2	0,2	0,8	0,8
Export	-2,9	-0,8	1,0	2,1	2,6	1,4	2,6	2,6
Import	-4,0	0,3	-0,7	1,5	3,9	4,7	6,2	6,2

1) Dagkorrigerade kvartalsvärden

2) Förändring i procent av BNP för jämförelseperioden (inkl. korpost)

Utrikeshandeln fortsatte att hålla tillbaka tillväxten då importen återigen ökade snabbare än exporten. Det negativa bidraget till BNP-utvecklingen blev dock inte lika stort som förra kvartalet. Orsaken var att importtillväxten dämpades samtidigt som exporttillväxten stegrades till den högsta takten i år tack vare att tjänsteexporten ökade kraftigt.

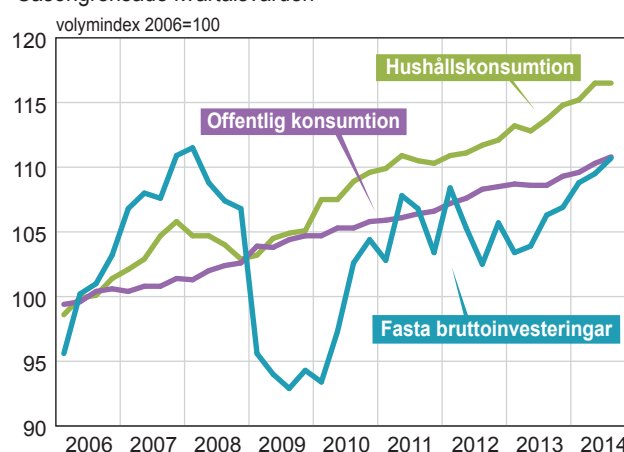
Större handelslager

Jämfört med tredje kvartalet i fjol ökade BNP med 2,1 procent. Trots att tillväxttakten för hushållskonsumtionen dämpades så var den återigen den av försörjningsbalansens komponenter som drog upp BNP-tillväxten mest med ett bidrag på 1,1 procentenheter. Störst positiv påverkan

på hushållskonsumtionen hade svenskars konsumtion i utlandet samt utgifter för transporter, i synnerhet bilar. De fasta bruttoinvesteringarna växte även i årstakt i hygglig fart och lämnade ett tillväxtbidrag på 0,9 procentenheter. Bostadsinvesteringarna ökade återigen kraftigt och var det som bidrog mest till uppgången. Även investeringar i övriga byggande och anläggningar steg. Maskininvesteringarna fortsatte däremot att minska. Lagerinvesteringarna ökade och efter några kvartal med i stort sett neutral påverkan på BNP-utvecklingen så drog lagren denna gång upp tillväxten med 0,8 procentenheter. Orsaken var främst att handeln byggde upp sina lager i större omfattning än under tredje kvartalet i fjol.

Fasta bruttoinvesteringar, hushållskonsumtion och offentlig konsumtion

Säsongrensade kvartalsvärden

Utrikeshandeln sänkte återigen tillväxten

Precis som tidigare under året så drog utrikeshandeln ned BNP-tillväxten i årstakt och denna gång blev det negativa bidraget större än tidigare. Exporttillväxten stegrades förvisso till hyggliga 2,6 procent men även importens ökningstakt accelererade och var nu hela 6,2 procent. Det gjorde att exportnettots bidrag till BNP-utvecklingen blev -1,3 procentenheter. Exporten drogs främst upp av tjänsterna där datatjänster och resevaluta, det vill säga utländska besökares konsumtion i Sverige, lämnade stora bidrag. Exporten av varor växte i något högre takt än andra kvartalet och huvudförklaringen var att en av de största produktgrupperna, övriga maskiner, vände från en nedgång till en uppgång.

Även på importsidan var det tjänsterna som ökade mest och de största uppgångarna registrerades för datatjänster samt forskning och utveckling. Importen av varor fortsatte

att uppvisa en hög tillväxt i årstakt och det var främst datorer och råpetroleum som drog upp.

Tjänsteproduktionen ökar starkt

Näringslivets produktion ökade från föregående kvartal med 0,4 procent i säsongrensade tal. Hela ökningen kom från de tjänsteproducerande företagen vars produktion ökade med hela 1,0 procent. Samtliga tjänstebranscher ökade och det som drog upp den totala utvecklingen mest var finans- och försäkringsverksamhet. Varuproducenterna hade det betydligt tyngre och minskade sin produktion med 0,9 procent. Den huvudsakliga förklaringen till det var att tillverkningsindustrin drabbades av ett bakslag och efter förra kvartalets uppgång minskade produktionen kraftigt. Byggverksamheten gick däremot bra och noterade för sjätte kvartalet i rad en ökad produktion.

Fortsatt svag industrikonjunktur

Den svaga produktionen inom industrin under tredje kvartalet var inte oväntad sett till hur månadsstatistiken sett ut. Industrikonjunkturen försvagades tydligt under sommaren och den senaste statistiken pekar mot att nedgången fortsätter. Tredje kvartalet minskade kapacitetsutnyttjandet i industrin med 0,2 procentenheter, rensat för säsongeffekter. Nedgången var visserligen blygsam men innebar ett trendbrott efter ett och ett halvt år med oavbrutna uppgångar. Tittar man på orsaken till att företagen inte utnyttjar hela sin produktionskapacitet så har det under de sex senaste kvartalen funnits en trend att alltför uppgår otillräcklig efterfrågan som förklaring. Trots det har kapacitetsutnyttjandet fram till nu ökat vilket tyder på att man dragit ner kapaciteten.

Något som stärker bilden av en svag industrikonjunktur är att investeringarna går svagt. SCB:s investeringsenkät pekar mot att industrins investeringar 2014 blir 10 procent mindre än i fjol. Investeringarna väntas landa på 52 miljarder kronor vilket i så fall blir den lägsta nivån sedan 2011. Efter två år med nedgångar väntas en ökning nästa år, men den ser ut att bli måttlig.

Bostadsbyggandet ökar

Att byggproduktionen ökat sex kvartal i rad förklaras främst av att bostadsbyggandet ökar. Bostadbristen har de senaste åren varit flitigt debatterad och förslagen på åtgärder för att få igång bostadsbyggandet har haglat. I spåren efter finanskrisen låg byggandet på en mycket låg nivå under åren 2009–2011. Därefter har nybyggnationen tagit fart och under 2014 har ökningstakten tilltagit. SCB:s statistik visar att antalet påbörjade nya bostäder hittills i år har ökat med 23 procent jämfört motsvarande period i fjol. Trenden pekar starkt uppåt och branschorganisationen Sveriges byggindustrier spår att bostadsbyggandet i år blir det högsta sedan 2006.

Amorteringskrav på ingång

Bostadbristen har bland annat lett till kraftigt höjda bostadspriser och högt belånade hushåll. Just hushållens skulder är en het fråga i den ekonomisk-politiska debaten

och Riksbanken har i flera år efterlyst åtgärder för att dämpa skuldökningen. Den myndighet som nu fått ansvar för denna fråga är Finansinspektionen (FI) och de gick den 11:e november ut med ett regleringsförslag gällande amortering av bostadslån. FI vill att nya lån ska amorteras ner i två steg där lån med en belåningsgrad över 70 procent ska amorteras med minst 2 procent av det ursprungliga lånebeloppet per år och lån med under 70 procents belåningsgrad ska amorteras med minst 1 procent per år till dess att belåningsgraden är 50 procent.

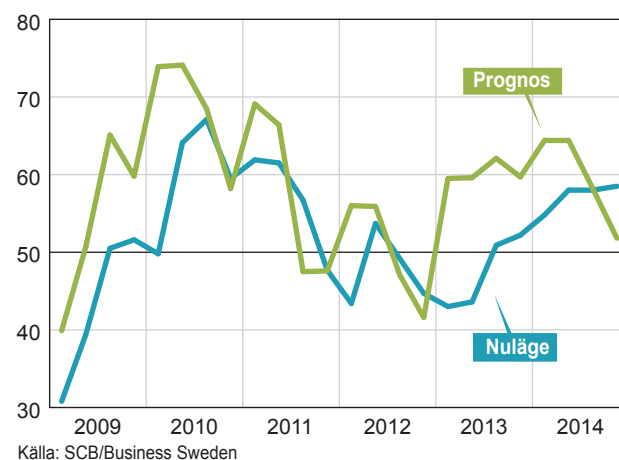
För hushåll med stora lån innebär förslaget ganska omfattande månadskostnader och många befärrar att det kan bromsa tillväxten i hushållskonsumtionen. Huruvida det blir så eller inte återstår att se men klart är i alla fall att konsumentförtroendet sjunkit den senaste tiden. Konjunkturbarometern för november visade att hushållens konfidensindikator fortsätter att sjunka och nu ligger drygt 3 enheter under det historiska genomsnittet. Inställningen till den egna ekonomin på ett års sikt försvagades ytterligare och är nu avsevärt mer pessimistisk än normalt.

Högre exporttillväxt

Utrikeshandeln har som sagt varit ett sänke för BNP-tillväxten på senare tid då importen ökat betydligt snabbare än exporten. I oktober fortsatte importen av varor att växa snabbare än exporten och för tredje gången i år var handelsnettot negativt. Trendskattningen visar också att nettoexporten fortsätter att försvagas. De senaste månaderna har ändå visat på en positiv tendens för varuexporten som efter en trög utveckling under 2014 ser ut att ha fått lite mer fart efter sommaren. Septemberutfallet har reviderats upp till en tillväxt i årstakt på 11 procent vilket är den högsta ökningen sedan augusti 2011. En enstaka månadsnotering ska man visserligen inte dra för stora växlar på men även oktoberutfallet var relativt bra med en tillväxt på 6 procent, vilket är betydligt bättre än genomsnittet under året.

Exportchefsindex

Diffusionsindex. Värdet över 50 betyder att fler företag tror på en förstärkning än en försvagning av exportkonjunkturen

Minskad optimism bland exportcheferna

De senaste månadernas lyft för exporttillväxten innebär att statistiken ligger lite mer i linje med resultaten från

Exportchefsindex som under 2014 visat på ett förhållandevis starkt nuläge. Fjärde kvartalets undersökning pekar mot att exporten fortsätter uppåt då nulägesbedömningen indikerar att försäljningen ökar i den högsta takten på tre och ett halvt år. Orderstocksbedömningarna har däremot sjunkit tillbaka till en neutral nivå vilket gjorde att det totala nulägesindexet bara ökade marginellt. Medan delindex för nuläget varit i stort sett oförändrat de senaste kvartalen så har det framåtblickande delindexet försvagats betydligt och börjar nu närma sig 50-strecket. Exportcheferna har dragit ned sina prognoser för Västereuropa till en förväntad oförändrad efterfrågan och från Central- och Östeuropa väntas nu en nedgång. Efterfrågan från Asien ser däremot ut att stärkas och Nordamerika ligger kvar på en bra nivå. Då orderböckerna är hyfsat välfyllda så är prognoserna för exportförsäljningen fortsatt hyggliga men om efterfrågan sjunker på det sätt som företagen tror så kommer även försäljningstillväxten att drabbas.

Liten ljusning i euroområdet

Efter ett halvår fyllt av svaga konjunktursignaler från euroområdet bjöd november på några ljusglimtar. Preliminära beräkningar av BNP för tredje kvartalet visade på en något bättre utveckling än väntat med en ökning på 0,2 procent, säsongrensad och jämfört med föregående kvartal. Andra kvartalet har dessutom reviderats upp från 0,0 till 0,1 procent vilket gör att euroområdets ekonomi nu vuxit sex kvartal i rad. Den befärdade recessionen i Tyskland uteblev då förra kvartalets nedgång byttes mot en ökning på 0,1 procent. Även om ökningen var marginell och den tyska tillväxten alltså haltar så kan det ha en stor psykologisk effekt att euroområdets största ekonomi trots allt växer. Även i Frankrike stärktes tillväxten och vände från minustal till en uppgång på 0,3 procent, den högsta ökningen sedan andra kvartalet i fjol.

Utöver ett något bättre BNP-utfall än väntat var det stora glädjeämnet i Europa i november att det tyska IFO-indexet bröt den senaste tidens negativa trend och överraskande steg. Såväl nuläget som förväntningarna inför kommande månader stärktes och även om uppgången var relativt blygsam så fick den många marknadsaktörer på bättre humör.

Kina sänkte räntan

I Kina har tillväxten vänt upp igen det senaste halvåret efter ett svagt första kvartal. Tredje kvartalet växte BNP säsongrensad med 1,9 procent. Det motsvarar en årlig tillväxttakt på 7,8 procent vilket är strax över det officiella tillväxtmålet. Den kinesiska ekonomin dras dock med en del problem i form av sjunkande bostadspriser och en dämpad produktionstillväxt inom industrin. Industriproduktionens lägre ökningstakt har den senaste tiden pekats ut som förklaringen till att råvarupriserna i världen sjunkit. Att Kinas industri försvagas syns i HSBC/Markits inköpschefsindex som sjunkit på senare tid och i november nådde det lägsta värdet på ett halvår. Till följd av tecknen på en avmattning så sänkte den kinesiska centralbanken för första gången på över två år utlåningsräntan. Sänkningen var oväntad och

marknaden tolkade den som en intäkt för att den kinesiska regimen alltså är beredd att stimulera ekonomin i syfte att nå upp till tillväxtmålet.

Japan i recession

I Japan blev tredje kvartalets BNP-utfall en kalldusch. Efter andra kvartalets BNP-fall, som till stor del berodde på momshöjningen i april, räknade i stort sett alla bedömare med att tredje kvartalet skulle innebära en uppstuds. Istället sjönk BNP återigen vilket innebär att Japan är i recession. Till följd av den svaga ekonomiska utvecklingen valde premiärministern Shinzo Abe att skjuta upp en ytterligare planerad momshöjning samt att upplösa parlamentet och utlysa nyval. Valet handlar huvudsakligen om vilket stöd som finns för Abes ekonomiska politik – kallad "Abenomics". Två delar, finanspolitiska stimulanser och en mycket expansiv penningpolitik, är redan genomförda och om Abe får förnyat förtroende spås han få större möjligheter att genomföra den tredje delen av politiken som består av strukturreformer med syfte att göra ekonomin mer dynamisk.

INDUSTRI

I november steg återigen tillverkningsindustrins konfidensindikator i Konjunkturinstitutets barometer. Uppgången var 0,6 enheter och indikatorn ligger nu 8 enheter över det historiska genomsnittet. Den nuvarande nivån är den högsta sedan mitten på 2011 och både nulägesbedömningarna och prognoserna ligger på relativt höga nivåer. Företagens bedömningar tyder på att situationen är relativt bra men det syns fortfarande inte i statistiken som istället målar upp en betydligt mörkare bild av industrikonjunkturen. Nationalräkenskaperna för tredje kvartalet visade att produktionen i tillverkningsindustrin sjönk med 1,8 procent, säsongrensad och jämfört med föregående kvartal. Efter en tillfällig förstärkning i slutet av fjolåret har industriproduktionen haft en mycket svag utveckling under 2014 och under de tre första kvartalen var produktionsvolymen 1,8 procent lägre än under motsvarande period förra året. Orderingångsstatistiken fortsätter också att visa en nedåtgående trend och från andra till tredje kvartalet minskade efterfrågan från såväl hemmamarkanden som exportmarkanden. För första gången på ett och ett halvt år sjönk dessutom kapacitetsutnyttjandet inom industrin under tredje kvartalet.

Industrins produktionsvolym

Senaste uppgift: september 2014

Källa: SCB:s industriproduktionsindex

David Lööf

Minskad industriproduktion i september

Den svenska industriproduktionen minskade i september med 1,1 procent jämfört med augusti i säsongrensade tal.

Augustis utveckling visade initialt en marginell nedgång på 0,2 procent men i och med publicering av septembers industriproduktionsindex har augustis säsongrensade utveckling reviderats upp till en svag uppgång på 0,3 procent jämfört med juli. I och med denna revidering och septembers utveckling bibehålls det varannan-månadsmönster som har karaktäriserat 2014. En nedgång följs av en svag uppgång som följs av en lite större nedgång. Trots årets svajiga utveckling är trenden tydligt negativ. Förväntningarna har under en lång tid varit att det ska komma ett lyft för industriproduktionen men varje positiv månadsutveckling har följts av en negativ utveckling som allt som oftast också varit större än den tidigare uppgången.

Industriproduktion

Förändring i procent

	sep 14/ aug 14	jul-sep 14/ apr-jun 14	sep 14/ sep 13	jan-sep 14/ jan-sep 13
Hela industrin	-1	-2	-4	-2
Trävaruindustri, ej möbler	-5	0	0	4
Massa och papper	1	1	1	-1
Grafisk industri	-2	-1	-3	-2
Kemisk industri o läkem.	5	-2	-4	-5
Stål- och metallverk	-1	-2	-2	1
Metallvaruindustri	-1	2	-3	0
Elektronikindustri	-2	-7	-16	-3
Maskinindustri	-2	1	-1	-5
Industri för motorfordon	-8	-5	-14	2

Företrädare för svensk industri har länge uttryckt oro över den svenska kronans värdering och dess effekter för svensk industriexport. Den senaste tidens expansiva penningpolitik från Riksbanken har fått effekt på den svenska kronan som har blivit billigare jämfört med både dollarn och euron. Om det leder till en ökad efterfrågan för den svenska industrin, vars produkter via den svagare kronkursen blir billigare relativt utländskt tillverkade varor, återstår att se. Höjer man blicken och jämför med de andra medlemsländerna inom EU ser man att industriproduktionen i Sverige har haft en svagare utveckling sen finanskrisen än genomsnittet. Vårt grannland Finland är det land vars utveckling påminner mest om Sveriges.

Utvecklingen för industrins huvudgrupper var övervägande negativ i september. Den enda huvudgruppen som inte visade negativ utveckling var industrin för insatsvaror vars produktion var i det närmaste oförändrad. Den andra stora huvudgruppen, industri för investeringsvaror, visade tydlig negativ utveckling för andra månaden i följd. I september minskade produktionen med 4,2 procent jämfört med augusti, som i sin tur minskade med 2,9 procent jämfört med juli. Nedgången i september innebar den lägsta noterade nivån för huvudgruppen under 2000-talet. Minskad produktion redovisade även industri för energirelaterade insatsvaror, som efter ökning i juli och augusti backade med 7,5 procent i september.

Bland industrins delbranscher var det en övervikt av branscher med negativ utveckling. Branscherna med negativ utveckling tenderade också att vara större än de branscher som utvecklades positivt. Störst minskning redovisades i motorfordonsindustrin där produktionen

minskade med 7,6 procent jämfört med augusti. Nedgången var den andra i följd för branschen som redovisade sin lägsta produktion sedan januari 2013. Att branschen backade så mycket i september berodde mycket på säsongrensningen. I kalenderkorrigerade tal innebar september en ökning men då säsongmönstret normalt innebär en större ökning i produktion från semestermånaden augusti till september så blev den säsongrensade utvecklingen en nedgång. Säsongmönster är dock sällan konstanta utan kan ändras med åren vilket gör att denna utveckling bör tolkas med försiktighet.

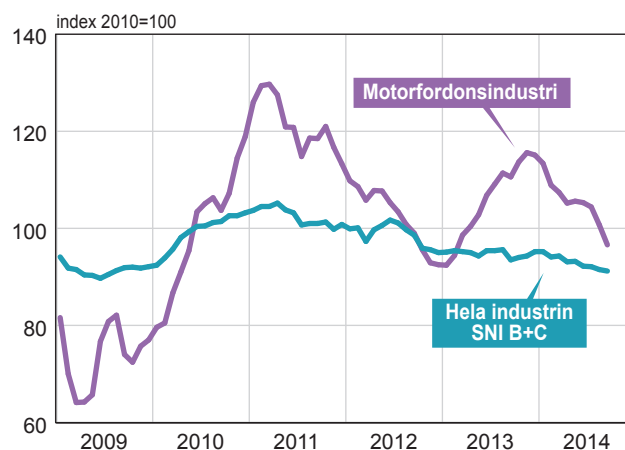
Nedgången i motorfordonsindustrin är en starkt bidragande orsak till den senaste tidens svaga utveckling och bottennotering i huvudgruppen industri för investeringsvaror där branschen ingår.

Negativ kvartalsutveckling

Likt månadsutvecklingen i september så var kvartalsutvecklingen under tredje kvartalet negativ med en nedgång på 1,9 procent. Samtliga tremånadersutvecklingar har under 2014 varit negativa vilket understryker att de negativa månadsutvecklingarna har varit större än de positiva. Två branscher som står i kontrast till den utvecklingen är industrin för petroleumprodukter och annan transportmedelsindustri vars tremånadersutvecklingar varit positiva under hela 2014. Tidigare nämnda motorfordonsindustrin har däremot haft enbart negativa utvecklingar. Under tredje kvartalet minskade produktionen med 4,7 procent jämfört med andra kvartalet. Mycket förklarat av den svaga septemberproduktionen.

Industriproduktionsindex

Säsongrensade månadsvärden utjämnade med tremånaders glidande medelvärde

Årsutvecklingen sjunker

Den ackumulerade årsutvecklingen har varit negativ under hela 2014 vilket understryker att industriproduktionen varit svag under 2014. Utvecklingen ser också ut att sjunka och bli än sämre för varje månad som går jämfört med 2013. Under perioden januari–september var produktionen 2,3 procent lägre än vad den var under motsvarande period föregående år. Endast en huvudgrupp sticker ut med positiv utveckling, och det är industrin för energirelaterade insatsvaror där det under hösten 2013 var ett planerat

produktionsstopp som sänkte hela årets produktion. Störst förklaring till den negativa utvecklingen är det svaga året för industri för investeringsvaror. För motorfordonsindustrin har dock 2014 hittills varit starkare än motsvarande period 2013. Detta kan verka motsägelsefullt efter den senaste periodens nedgångar men förklaringen ligger i att 2013 inleddes väldigt svagt för branschen för att sedan öka stabilt och avsluta på en hög nivå. Den ackumulerade årsutvecklingen har därför hittills varit högre under 2014 men har minskat för varje månad.

Industrins ordergång

Senaste uppgift: september 2014

Källa: SCB:s ordergång och omsättningsstatistik

Jenny Strandell

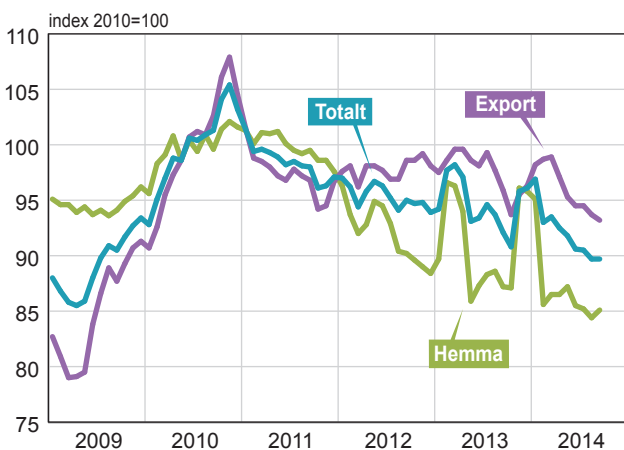
Minskad ordergång till industrin

September innebar en negativ orderutveckling för svensk industri då ordergången för industrivaror och industriella tjänster minskade med 1,0 procent, säsongrensade och jämfört med augusti. Hemmamarknaden ökade något men exportmarknaden minskade med 2 procent.

Utvecklingen från den sista sommarmånaden augusti till september bjöd på varierande siffror, men majoriteten av industrins delbranscher visade en negativ utveckling. Industri för elapparatur minskade mest och tappade halva värdet av ordergången som rapporterats för augusti, vilken var ovanligt stor. Det redovisades även positiva utveckling i flera branscher, bland annat för motorfordonsindustrin som ökade med 18 procent på månadsbasis.

Industrins ordergång

Säsongrensade månadsvärden utjämnade med tremånaders glidande medelvärde. Fasta priser

Månadsutvecklingen för investeringsvaror var i september positiv. Det var den första positiva utvecklingen för huvudgruppen sedan den svaga ökningen i april. Annan transportmedelsindustri och motorfordonsindustrin lyfte investeringsvarorna till den positiva utvecklingen, medan industri för metallvaror och elektronikvaruindustri redovisade negativa utvecklingar. Den andra större huvudgruppen, industri för insatsvaror, visade i september en negativ utveckling. Tillsammans med en nedgång i den betydligt

mindre huvudgruppen varaktiga konsumtionsvaror, gav detta en minskad ordergång för den totala industrin.

Ordergången till den svenska industrin har sedan 2010 kontinuerligt minskat. Det finns dock några branscher som inte följer det generella nedåtgående mönstret. Exempelvis har orderinflödet för aggregatet kemisk industri och läkemedelsindustrin utvecklats positivt under de fyra senaste åren.

Negativ utveckling tredje kvartalet

Ordergången var under tredje kvartalet 2,3 procent lägre än under andra kvartalet, i säsongrensade tal. Efterfrågan föll framförallt på hemmamarknaden som backade med 3,2 procent medan exportmarknaden backade med 1,7 procent.

Tre av industrins fem huvudgrupper redovisade en lägre ordergång vid kvartalsjämförelsen. Industrin för insatsvaror, både energirelaterade insatsvaror och övriga insatsvaror, visade däremot en högre ordergång under tredje kvartalet. Bland delbranscherna stack industrin för elapparatur ut med en ökning på 39 procent på kvartalsbasis, där exportmarknaden drev utvecklingen. Industri för icke metalliska mineraliska produkter minskade med 15 procent, där drev istället hemmamarknaden utvecklingen.

Ordergång och omsättning

Förändring i procent	sep 14/ aug 14	jul-sep 14/ apr-jun 14	sep 14/ sep 13
Ordergång			
Hemmamarknad	0	-3	-2
Exportmarknad	-2	-2	-2
Totalt	-1	-2	-2
Omsättning			
Hemmamarknad	1	-2	-1
Exportmarknad	-1	-2	-2
Totalt	0	-2	-2

Lägre ordergång hittills under 2014

Industrin har under årets tre första kvartal tappat 3,7 procent av ordergången jämfört med motsvarande kvartal 2013, korrigerat för kalendereffekter. Exportordergången har minskat med 2,4 procent medan den inhemska ordergången minskat med 5,5 procent. Huvudgruppen som driver på den negativa utvecklingen är investeringsvaror. Där har ordergången minskat med 18 procent mot 2013. Branscher som mer än andra påverkar den sammanlagda utvecklingen är annan transportmedelsindustri, som tappat 53 procent, och elektronikvaruindustri, som tappat 16 procent. Även gruvor och mineralutvinningsindustri redovisar betydligt lägre siffror i år.

Det motsatta mönstret, med positiv årsutveckling, gäller för insatsvarorna och då även de energirelaterade insatsvarorna. Årsutvecklingen för industri för petroleumprodukter var hela 113 procent, i kalenderkorrigerade tal. Den för branschen extrema utvecklingen beror framförallt på ett produktionsstopp i september 2013.

Industrins kapacitetsutnyttjande

Senaste uppgift: tredje kvartalet 2014

Källa: SCB:s kapacitetsutnyttjandestatistik

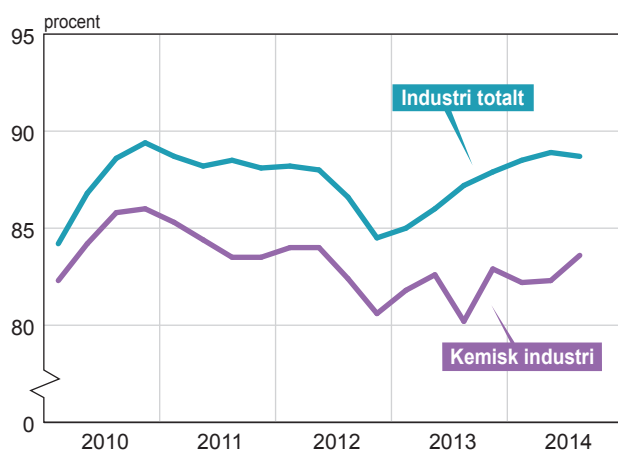
Minskat kapacitetsutnyttjande

Industrins kapacitetsutnyttjande minskade med 0,2 procentenheter under det tredje kvartalet jämfört med det andra kvartalet 2014, i säsongrensade tal.

Minskningen av kapacitetsutnyttjandet i industrin innebär att utnyttjandegraden minskade till 88,7 procent. Den negativa utvecklingen i tredje kvartalet 2014 är den första nedgången i kapacitetsutnyttjandet sedan fjärde kvartalet 2012. Sett till industrins delbranscher var utvecklingen blandad under kvartalet. Störst nedgång hade stål- och metallverk vars kapacitetsutnyttjande minskade med 2,7 procentenheter till 88,0 procent.

Industrins kapacitetsutnyttjande

Säsongrensade kvartalsvärden

På årsbasis ökade kapacitetsutnyttjandet med 1,5 procentenheter jämfört med det tredje kvartalet 2013 och redovisade en utnyttjandegrad på 88,8 procent, i kalenderkorrigerade tal. Den senaste tidens positiva årsjämförelser håller därmed i sig, även om utvecklingen för tredje kvartalet är något lägre än de senaste kvartalens årsjämförelser.

Industrins lager

Senaste uppgift: tredje kvartalet 2014

Källa: SCB:s lagerstatistik

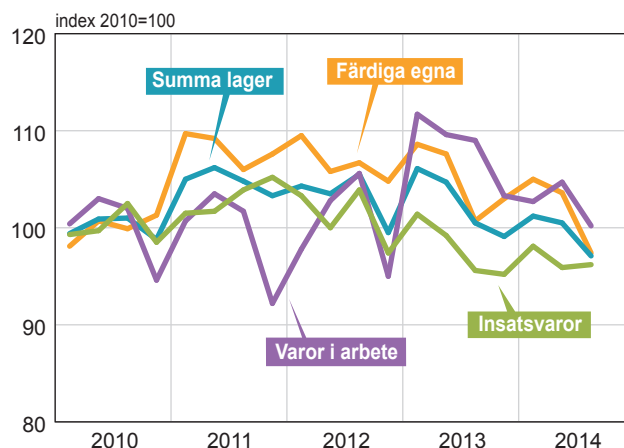
Minskning i industrins lager

Lagernivån för insatsprodukter i totala industrin ökade med 233 miljoner kronor, medan lagernivån för färdiga varor och produkter i arbete minskade med 7,1 miljarder kronor.

Inom tillverkningsindustrin var utvecklingen i totala lager negativt för en klar majoritet av delbranscherna. Störst lagerminskning fanns inom övrig maskinindustri med en nedgång på knappt 1,8 miljarder kronor. Elektronikvaruindustrin var den bransch där lagret ökade mest med drygt 1 miljard.

Industrins lager

Kvartalsuppgifter. Volym

UTRIKESHANDEL

Exportnettot fortätter att försvagas

Nationalräkenskaperna för tredje kvartalet visade att importen fortsätter att växa snabbare än importen och att utrikeshandeln därmed drar ner BNP-tillväxten. Säsongrensade data visade dock att tillväxttakten för varuimporten dämpades och var den lägsta på ett år. Då varuexportens tillväxt än så länge är mycket dämpad så fortsatte nettoexporten ändå att försvagas. Utrikeshandelsstatistiken för oktober visade att denna utveckling fortsätter då nettot från varuhandeln för tredje gången i år var negativt. Trendskattningen fortsätter att sjunka och har de två senaste månaderna varit under noll. Efter sommaren har ändå en positiv tendens kunnat skönjas då varuexporten ser ut att ha fått lite mer fart. Septemberutfallet har reviderats upp till en tillväxt i årstakt på 11 procent och även utvecklingen i oktober var relativt bra med en tillväxt på 6 procent.

Varuexport, varuområden

Varuområde	Värde mkr		Andel %	Förändr 14/13 %
	2014 jan-sep	2013 jan-sep		
Skogsvaror	93 574	90 076	11,2	4
- Trävaror	19 653	17 261	2,3	14
- Papper	55 398	55 483	6,6	0
Mineralvaror	85 781	82 123	10,2	4
- Järnmalm	14 853	13 954	1,8	6
- Järn och stål	37 742	35 178	4,5	7
Kemivaror	107 580	105 299	12,9	2
- Läkemedel	43 728	43 057	5,2	2
Energivaror	76 109	72 834	9,1	4
Verkstadsvaror	362 099	353 909	43,3	2
- Maskiner	129 007	129 701	15,4	-1
- Elektrovaror	95 761	91 103	11,4	5
- Vägfordon	87 574	83 398	10,5	5
Övriga varor	111 843	108 285	13,4	3
- Livsmedel	50 537	46 356	6,0	9
Totalt	836 984	812 525	100,0	3

Varuimport, varuområden

Varuområde	Värde mkr		Andel %	Förändr 14/13 %
	2014 jan-sep	2013 jan-sep		
Skogsvaror	23 606	22 252	2,9	6
Mineralvaror	58 952	57 597	7,2	2
- Järn och stål	26 177	24 751	3,2	6
Kemivaror	106 170	99 129	13,0	7
- Läkemedel	22 371	22 779	2,7	-2
Energivaror	117 397	113 221	14,4	4
- Råolja	65 826	65 684	8,1	0
- Oljeprodukter	39 916	36 148	4,9	10
Verkstadsvaror	330 374	306 920	40,5	8
- Maskiner	82 214	77 367	10,1	6
- Elektrovaror	119 249	112 510	14,6	6
- Vägfordon	80 084	71 117	9,8	13
- Instrument, optiska varor	18 689	17 466	2,3	7
Övriga varor	179 442	168 539	22,0	6
- Livsmedel	87 206	81 095	10,7	8
Totalt	815 942	767 658	100,0	6

Handelsnetto

Senaste uppgift: oktober 2014

Källa: SCB:s utrikeshandelsstatistik

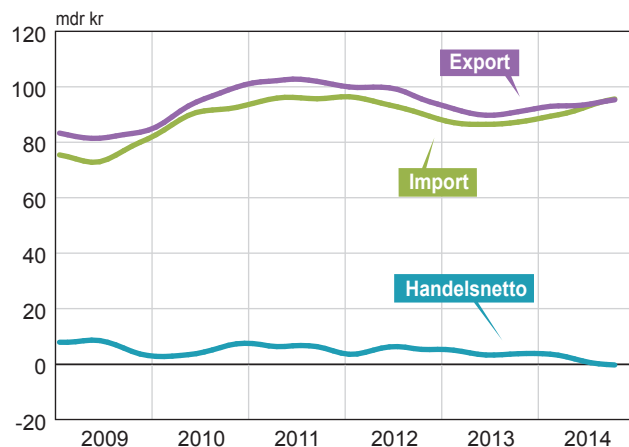
Handelsnettot -0,2 miljarder kronor i oktober

Utrikeshandeln med varor gav ett underskott på 0,2 miljarder kronor under oktober 2014 enligt preliminära beräkningar. För oktober 2013 var överskottet 3,3 miljarder kronor.

Export och import av varor samt handelsnetto

Säsongrensade månadsvärden i löpande priser. Trend.

Miljarder kronor

Varuexportens värde under oktober uppgick till 103,1 miljarder kronor och varuimportens till 103,3 miljarder. Varuexporten har därmed ökat i värde med 6 procent medan varuimporten ökat med 10 procent jämfört med oktober 2013.

Handeln med länder utanför EU gav ett överskott på 12,0 miljarder kronor medan EU-handeln gav ett underskott på 12,2 miljarder.

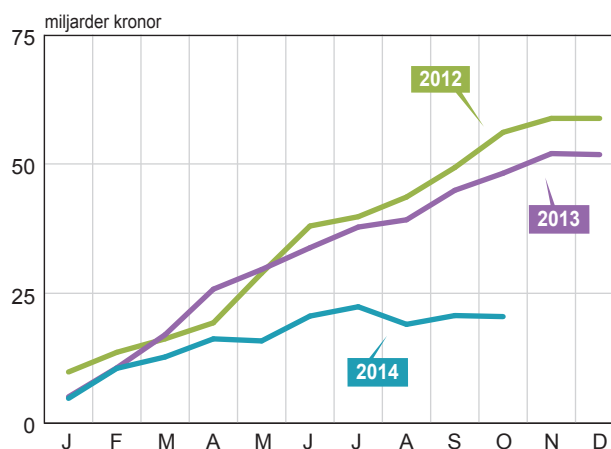
Antalet vardagar i oktober var lika många som i oktober 2013. Rensat för säsongpåverkan visar handelsnettot ett underskott på 0,3 miljarder kronor för oktober 2014 och

ett underskott på 0,2 miljarder för september 2014. För augusti 2014 visar motsvarande värde ett överskott på 0,1 miljarder kronor.

Sveriges handelsnetto

Ackumulerade månadsvärden från årets början.

Miljarder kronor. Löpande priser

Hittills under året har värdet för varuexporten ökat med 3 procent medan varuimporten ökat med 7 procent. Varuexportvärdet under denna period uppgick till 939,9 miljarder kronor och varuimportvärdet till 919,4 miljarder. Handelsnettot för januari-oktober 2014 gav därmed ett överskott på 20,5 miljarder kronor. För motsvarande månader ett år tidigare noterades ett överskott på 48,2 miljarder kronor.

HANDEL, KONSUMTION OCH TJÄNSTER**Total detaljhandel**

Senaste uppgift: oktober 2014

Källa: SCB:s o HUI:s detaljhandelsindex

Detaljhandeln fortsatte att svänga

Försäljningen för totala detaljhandeln vände på nytt uppåt relativt kraftigt i oktober. Säsongrensat och jämfört med månaden innan steg volymen med 1,0 procent. Utvecklingen har varit slagig de senaste månaderna och på grund av den ojämna utvecklingen är det svårt att se någon tydlig tendens i detaljhandelns utveckling. Den stabila uppgången som inledde året kom av sig efter den snabba ökningen i april.

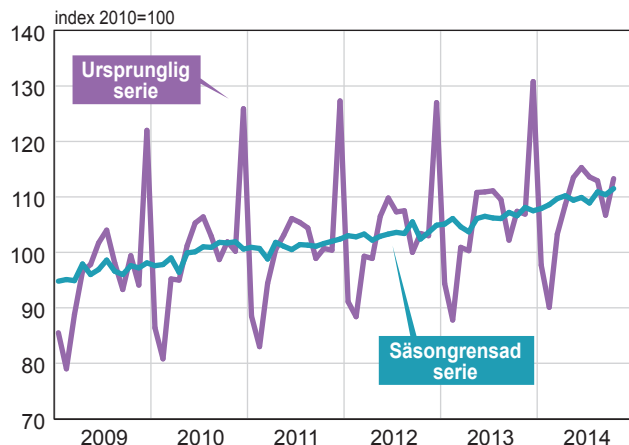
Eftersom både augusti och oktober har uppvisat starka tillväxttakter visar detaljhandeln på en tydlig uppgång för den senaste tremånadersperioden augusti till oktober. Försäljningsvolymen ökade då med 1,4 procent jämfört med den närmast föregående tremånadersperioden. Detta kan jämföras med en svag nedgång för tremånadersperioden maj till juli.

Till skillnad mot den kraftiga uppgången i augusti så bidrog både dagligvaru- och sällanköpshandeln till

uppgången i oktober. Dagligvaruhandeln ökade med 0,8 procent och sällanköpshandeln med 1,6 procent. Sett till den senaste tremånadersperioden var skillnaderna dock större och sällanköpshandeln ökade då med 2,4 procent mot 0,5 procent för dagligvaruhandeln.

Total försäljningsvolym inom detaljhandeln

Säsongrensade månadsdata

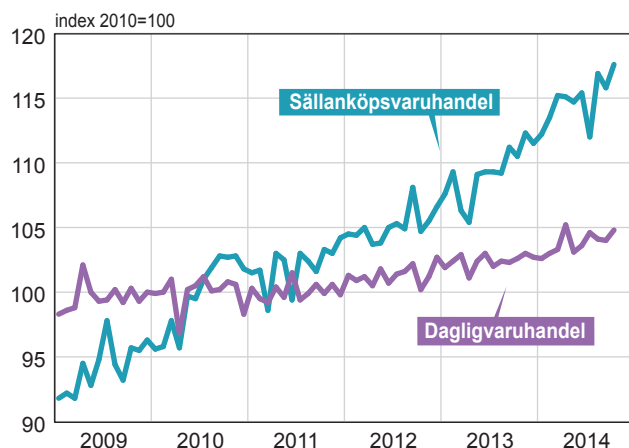

Oktoberutfallet visade snabbare uppgång i årstakt

Den totala detaljhandelsförsäljningen steg med 4,5 procent i kalenderkorrigerad volym och jämfört med motsvarande månad föregående år. Det var klart starkare än i september och tillsammans med uppgången i augusti var det den kraftigaste ökningen sedan i april. Den kraftiga ökningen i april kan möjligen ha blivit uppblåst av att påsken inföll i april i år men i mars 2013, det vill säga att april i år lyftes av påskhandeln medan jämförelsemånaden, april i fjol, inte gjorde det. Det som talar emot detta är att även utvecklingen i mars var klart starkare än den genomsnittliga ökningen i år.

Branschuppdelad försäljningsvolym inom detaljhandeln

Säsongrensade månadsdata

Utvecklingen drogs framförallt upp av den starka elektronikhandeln som steg med 24 procent. Även apotekshandel och möbelhandel bidrog tydligt till uppgången. Mindre bidrag kom också från sport- och fritidshandeln samt handeln med heminredning. Skohandeln fortsatte att gå kräftgång och minskade med 11 procent. Den kraftiga nedgången i skohandeln motverkade, trots branschens

begränsade storlek, helt den positiva effekten från övriga klädhandeln som är flera gånger större. Totala beklädnadshandeln var därför i stort sett oförändrad i årstakt.

Noterbart är att prisutvecklingen för den totala detaljhandeln vände nedåt någon gång 2009–2010. Sedan dess har tendensen varit fallande priser och sedan mitten av 2012 har priserna sjunkit varje enskild månad.

Förutom elektronikhandeln, där priserna genomgående faller till följd av den snabba tekniska utvecklingen, visar sig volymökningen i oktober inom såväl sport- och fritidshandeln som beklädnadshandel till fullo ha varit en prisseffekt. I löpande priser minskade omsättningen i båda branscherna, men priserna sjönk ännu mer. Detta innebär att omräknat till volymtermer steg försäljningen för dessa branscher ändå.

Detaljhandel

Försäljningsvolym inom detaljhandeln. Kalenderkorrigerad volymförändring i procent jämfört med motsvarande period föregående år

	okt 2014	jan–okt 2014
Dagligvaruhandel	2,2	1,5
därav:		
Detaljhandel, mest livsmedel	2,0	1,6
Specialiserad detaljhandel med livsmedel, drycker o tobak	3,0	1,1
Sällanköpsvaruhandel	6,6	5,7
därav:		
Klädhandel	2,8	1,1
Skohandel	–10,9	–2,7
Möbelhandel	7,7	9,4
Elektronikhandel	23,8	17,4
Järn- och bygghandel	–2,5	0,8
Färghandel	3,8	–1,4
Bokhandel	–7,1	–0,4
Guldsmedshandel	10,4	5,6
Sport- o fritidshandel	4,0	5,2
Postorderhandel	8,8	12,7
Totalt detaljhandel	4,5	3,7

Under-året-utvecklingen fortsatt god

Hittills i år har detaljhandelns försäljning stigit med 3,7 procent jämfört med motsvarande period föregående år. Liksom tidigare bidrog framförallt elektronikhandeln till uppgången hittills i år. Volymutvecklingen lyfts av de ständigt sjunkande prisindexen inom elektronikhandel. Utöver elektronikhandeln var bidragen från möbel- och heminredningshandeln samt livsmedelshandeln förhållandevis stora. Även apotekshandeln, handeln med heminredning samt sport- och fritidshandeln bidrog i viss utsträckning. Noterbart är även att distanshandel via internet och postorder fortsatte att utvecklas starkt med en uppgång på 12,7 procent. Liksom elektronikhandeln präglas distanshandeln av fallande priser och volymutvecklingen blir därför starkare än utvecklingen i löpande priser.

Hushållens konsumtion

Senaste uppgift: september 2014

Källa: SCB:s hushållskonsumtionsindikator

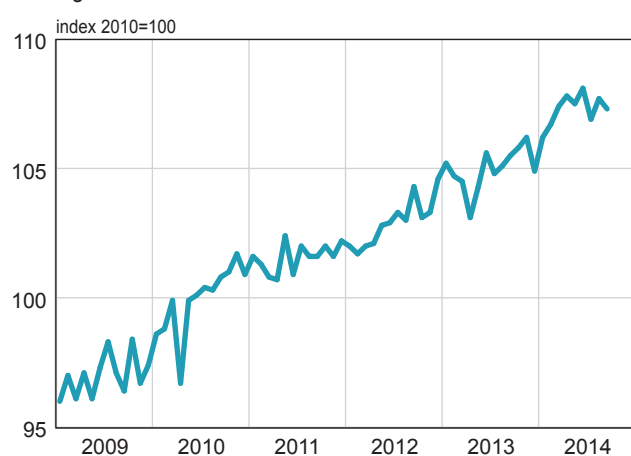
Tobias Fagerberg

Nedgång i konsumtionen i september

Hushållskonsumtionen minskade i september med 0,4 procent, säsongrensat och jämfört med månaden innan. Nedgången förklaras främst av minskade energiutgifter och en nedgång inom beklädnadshandeln. Även i ett tremånadersperspektiv var utvecklingen negativ. Under perioden juli–september sjönk hushållskonsumtionen med 0,5 procent, korregerat för säsongvariationer och jämfört med närmast föregående tremånadersperiod.

Hushållens konsumtionsindikator

Säsongrensade månadsdata

Starkare utveckling på årsbasis

I årstakt var utvecklingen starkare och den kalenderkorregerade konsumtionsvolymen var i september 1,8 procent högre än motsvarande månad förra året. Den grupp som hade starkast utveckling var möbler och inredningsartiklar, där ökningen var 8 procent. Livsmedelshandeln gick också bra och gav ett starkt bidrag till uppgången i konsumtionen. I september 2014 var konsumtionsvolymen av livsmedel 2 procent högre än samma period föregående år. Fjärrvärmeutgifterna minskade stort jämfört med september 2013 och klädhandeln gick fortsatt svagt, framförallt skor och lädervaror.

Personbilshandeln ökade hyggligt och övrig varaktig varuhandel ökade starkt. Bland varaktiga varor var det framför allt information- och kommunikationsutrustning som steg. Även konsumtionen av post- och telekommunikationer ökade mycket.

Konsumtionen upp 2,4 procent hittills under 2014

Under de första nio månaderna av 2014 har hushållskonsumtionen utvecklats väl och volymen har ökat med 2,4 procent jämfört med motsvarande period 2013.

Gruppen möbler och inredningsartiklar har den högsta tillväxten med en uppgång på 8 procent. Även rekreation och kultur har utvecklats starkt med en uppgång på 4 procent under 2014. Beklädnadshandeln är den delsektor

som ökat minst under 2014 och uppvisar i det närmaste nolltillväxt.

Hushållskonsumtion

Hushållens konsumtionsutgifter. Kalenderkorregerad volymförändring i procent jämfört med motsvarande period föregående år

	sep 2014	jan–sep 2014
Detaljhandel, mest livsmedel	2,0	1,7
Beklädnadshandel	–5,8	0,4
Bostad, elektricitet, gas och uppvärmning	0,7	0,5
Möbler, inredning m.m.	8,4	7,6
Transporter och detaljhandel med och service av motorfordon	1,5	3,7
Post- och telekommunikation	8,3	3,3
Rekreation och kultur	–0,2	4,4
Hotell och restaurang	3,6	3,9
Övriga varor och tjänster	6,5	5,7
Hushållens konsumtionsutgifter (exklusive utlandsposter)	1,8	2,4

Personbilar och lastbilar

Senaste uppgift: november 2014

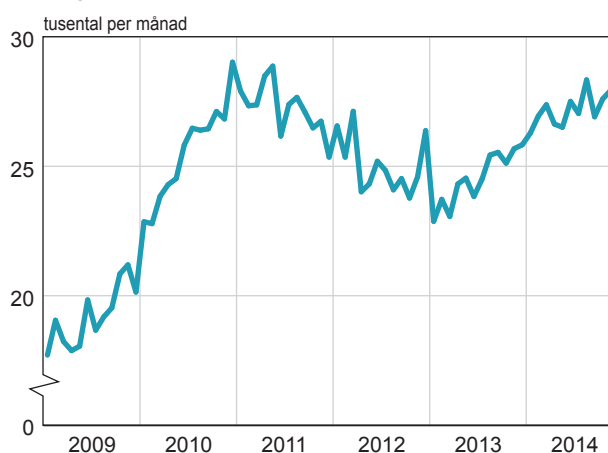
Källa: Trafikanalys och SCB:s fordonsstatistik

Ny uppgång för personbilsregistreringarna

Nyregistreringen av personbilar ökade i november med 1,2 procent, säsongrensat och jämfört med föregående månad. Ökningen följde på en uppgång även i oktober och det var första gången sedan i mars som nyregistreringarna steg två månader i följd. Ur ett tremånadersperspektiv var utvecklingen dock den sämsta i år då registreringarna under perioden september–november var 0,5 procent lägre än närmast föregående tremånadersperiod, rensat för säsongeffekter. Detta förklaras av en stor upp- och nedgång i augusti–september och när det svaga septemberutfallet förpassas till jämförelseperioden så kommer utvecklingen att se betydligt bättre ut. Om de två senaste månadernas positiva trend fortsätter så blir fjärde kvartalet riktigt bra.

Nyregistrerade personbilar

Säsongrensade månadsdata

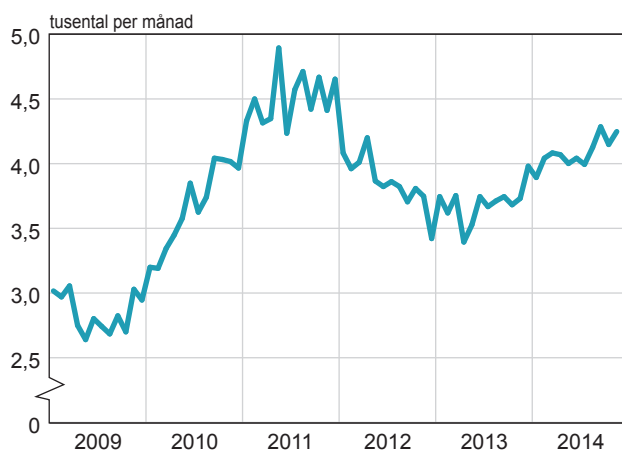
Jämfört med samma månad förra året så var antalet nyregistrerade personbilar i november 2,9 procent högre. Det var den sämsta tillväxten i årstakt hittills under 2014.

Efter den mycket goda utvecklingen i början av året har nivån trendmässigt varit i stort sett oförändrad sedan i mars och när den goda utvecklingen från slutet av fjolåret nu ska matchas så är det svårt att upprätthålla en hög tillväxt. Hittills i år har antalet nyregistrerade personbilar ökat med 12 procent jämfört med samma period förra året.

Lastbilsregistreringarna vände upp

Efter den stora nedgången i oktober studsade lastbilsförsäljningen tillbaka i november och ökade med 2,4 procent i säsongrensade värden. Hela nedgången från oktober var därmed återhämtad och den positiva trend som syns efter sommaren ser ut att bestå. Efter att utvecklingen under 2014 visat tecken på stagnation och registreringarna i stort sett bara rört sig i sidled fram till i juli så har hösten inneburit ett lyft. Under perioden september–november var nyregistreringarna 4,3 procent högre än föregående tremånadersperiod, precis samma ökningstakt som förra månaden. Tillväxten i årstakt har efter sommarens dämpning återigen legat på en bra nivå under hösten och i november var uppgången jämfört med samma månad i fjol 9,1 procent. Hittills i år har antalet nyregistrerade lastbilar ökat med 11 procent jämfört med samma period förra året.

Nyregistrerade lastbilar
Säsongrensade månadsdata

Produktionen inom tjänstesektorn

Senaste uppgift: september 2014

Källa: SCB:s tjänsteproduktionsindex

Tjänsteproduktionen ökade återigen

I september utvecklades tjänsteproduktionen återigen positivt då uppgången i augusti följdes upp med en ny produktionsökning. Denna gång steg produktionsvolymen med 0,8 procent säsongrensat och jämfört med föregående månad. Den bransch som ökade produktionen mest var telekommunikation med en uppgång på 5 procent. Den ökningen följde dock på två månader med stora nedgångar och bör nog snarast ses som en rekyl. Den bransch som bidrog mest till den totala uppgången var partihandeln som noterade en volymökning på 2 procent. Andra branscher

som gick bra i september var datakonsulterverksamhet och transport och magasinering. Flera branscher uppvisade minskad produktion och sämst gick det för den lilla branschen kultur, nöje och fritid där volymen var 3 procent lägre än i augusti. Även de större branscherna företagstjänster och detaljhandel backade, men med mer måttliga 1 procent vardera.

Efter en svacka under perioden maj–juli verkar tjänsteproducenterna ha fått upp farten igen. Det illustreras av tremånadersutvecklingen som nu återigen visar på en hygglig tillväxt. Under det tredje kvartalet ökade tjänsteproduktionen med 0,6 procent jämfört med föregående kvartal, korregerat för säsongvariationer. Det var den bästa tremånadersutvecklingen sedan i maj och innebar en tydlig förbättring jämfört med förra månaden. Den bransch som ökade produktionen mest från andra till tredje kvartalet var hälso- och sjukvård med en uppgång på 3 procent. Den bransch som gick sämst var telekommunikation som trots den stora uppgången i september noterade en nedgång på 4 procent.

Tjänsteproduktionsindex

Produktionen inom tjänstesektorn. Kalenderkorregerad volymförändring i procent jämfört med motsvarande period föregående år

	sep 2014	jan–sep 2014
Motorhandel	3,7	6,7
Partihandel	6,9	3,5
Detaljhandel	2,4	3,1
Transport och magasinering	3,2	1,2
Hotell och restaurang	4,1	3,3
Telekommunikation	6,7	3,9
Datakonsultverksamhet o.d.	5,8	5,1
Företagstjänster	6,8	4,8
Kultur, nöje och fritid	–0,2	2,1
Total tjänstesektor	4,3	3,4

Stegrad tillväxt i årstakt

Produktionsökningen i september innebar att utvecklingen mätt över tolv månader stärktes. Produktionen var 4,3 procent högre än i september i fjol, korregerat för kalendereffekter. Det var en betydligt högre tillväxt än i augusti då årstakten var 2,9 procent. Förklaringen är inte bara att produktionen ökade utan även att september i fjol var en förhållandevis svag månad. Oavsett vilket så var detta den högsta tillväxttakten sedan i april och är ytterligare ett tecken på att tjänstesektorn har lämnat sommarens svacka bakom sig. De två stora branscherna företagstjänster och partihandel uppvisade mycket höga tillväxttal på nära 7 procent. Även välfärdsbranscherna gick bra med stora ökningar för både utbildning och hälso- och sjukvård. Uppgången var mycket bred och omfattade alla branscher utom kultur och nöje som noterade en marginell produktionsminskning.

Stabil ackumulerad uppgång

När tre fjärdedelar av året gått så hade produktionen ökat med 3,4 procent, jämfört med samma tidsperiod föregående år. Utvecklingstalet i september var i nivå med föregående

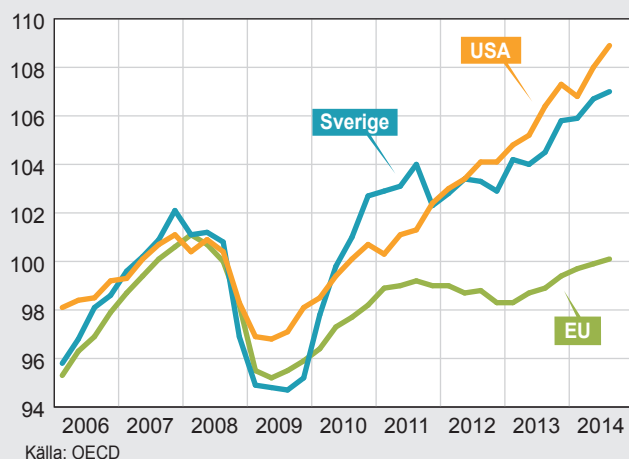
USA ljuspunkt i världsekonomin

Medan återhämtningen i euroområdet går trögt och tillväxten i BRIC-länderna haltar så är den amerikanska ekonomin på uppgång. Efter en tillfällig svacka under första kvartalet har tillväxten det senaste halvåret varit hög och tendensundersökningarna visar att optimismen är stor både bland företagen och bland hushållen.

Den internationella ekonomiska krisen som bröt ut 2008 (finanskrisen) startade i USA men slog inte lika hårt där som i Europa. Medan BNP i USA sjönk med ungefär 4 procent i säsongsrensade tal så sjönk EU:s samlade BNP med drygt 5 procent. I vissa EU-länder var nedgången dessutom avsevärt större. Återhämtningen efter krisen har också gått betydligt bättre i USA än i Europa. Medan produktionen i EU fortfarande är mindre än den var i början av 2008 så hade den amerikanska ekonomin återhämtat produktionsfallet i mitten av 2011. En starkt bidragande orsak till att USA repat sig snabbare är att den ekonomiska politiken där varit betydligt mer expansiv än i Europa. Den amerikanska centralbanken Fed började sänka styrräntan redan i september 2007 och sedan i december 2008 har den legat i intervallet 0,0–0,25 procent. Fed började dessutom redan hösten 2008 med så kallade "kvantitativa lättnader" vilket innebar att man köpte värdepapper för att tillföra likviditet till det finansiella systemet. Det fortsatte sedan i olika omgångar ända fram till oktober 2014. Även finanspolitiken har varit starkt expansiv och budgetunderskotten låg under åren 2009–2011 på över 10 procent av BNP.

Bruttonationalprodukt

Volymindex 2008=100, säsongsrensat

Även om återhämtningen i USA gått bättre än i Europa så har den trots allt varit förhållandvis trög. Den genomsnittliga årliga BNP-tillväxten har de senaste fyra åren varit 2,2 procent vilket i ett historiskt perspektiv är relativt svagt. På senare tid ser dock den amerikanska ekonomin ut att ha fått upp ångan. Under andra halvåret i fjol växte BNP i en hastighet som uppräknat till årstakt motsvarar en tillväxt på cirka 4 procent. Efter en tillfällig dipp under första

kvartalet i år har tillväxten tagit fart igen och det senaste halvåret har den åter legat på en nivå som motsvarar en årlig BNP-ökning på runt 4 procent.

Optimism på flera håll

Inte bara nuläget utan även den närmaste framtiden ser ljus ut då flera konjunkturindikatorer ligger på de högsta nivåerna på länge. Den historiskt mest pålitliga indikatorn för BNP-utvecklingen är institutet ISM:s inköpschefsindex. I likhet med andra inköpschefsindex är värdet 50 neutralt och markerar gränsen mellan tillväxt och tillbakagång. Indexet vände tydligt upp i mitten på 2013 men sjönk kraftigt i januari i år. Därefter har trenden åter varit uppåtgående och i oktober låg index på 59 vilket är en nivå som bortsett från återhämtningsfasen efter finanskrisen inte skådats sedan 2004. Delindex för orderingången har stigit ännu kraftigare och låg i oktober på mycket höga 65,8. Att detta framåtblickande delindex ligger så pass högt talar för att uppgången kommer att fortsätta.

Inköpschefsindex

Värden över 50 indikerar tillväxt

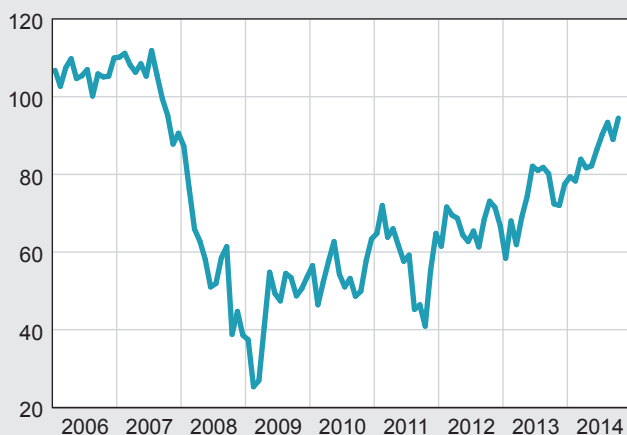

För att tillväxten i den amerikanska ekonomin ska komma igång ordentlig krävs det att hushållskonsumtionen, som utgör ungefär två tredjedelar av BNP, tar fart. Förutsättningarna för det ser nu goda ut då de amerikanska hushållen blivit betydligt muntrare under det senaste året. Conference Boards konsumentförtroendeindex har stigit kraftigt och nådde i oktober den högsta nivån på sju år. Amerikanernas framtidshopp har ökat betydligt och de tror nu att både den amerikanska ekonomin överlag och den egna ekonomin kommer att förbättras under det kommande halvåret.

I FOKUS

Konsumentförtroende

Index 1985=100

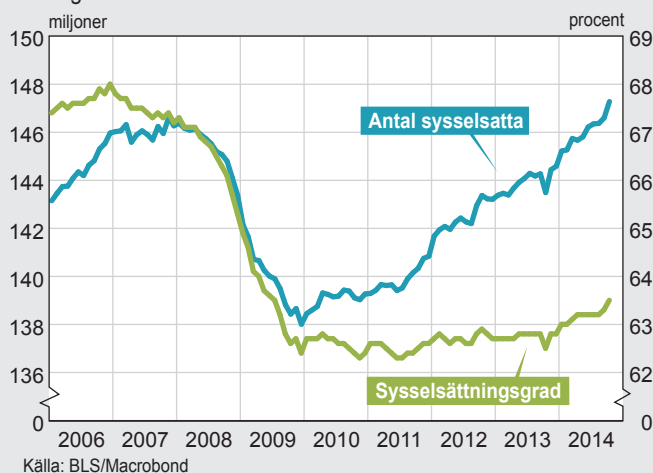
Källa: Conference Board/Macrobond

Sysselsättningen tar fart

En avgörande faktor för lyftet i konsumentförtroendet är att hushållen fått en ljusare syn på arbetsmarkanden. Sedan i juli har de som tror att antalet jobb ska öka varit fler än de som tror på färre jobb, något som bara skett vid enstaka tillfällen under de senaste tio åren. Hushållens optimism stöds av arbetsmarknadsstatistiken som visar att jobbskapandet tagit fart under 2014. Sysselsättningen har hittills i år stigit med i genomsnitt 230 000 personer i månaden vilket är en betydligt högre ökningstakt än de senaste åren. I september sjönk dessutom arbetslösheten för första gången sedan juli 2008 under 6 procent.

Sysselsättning

Säsongrensade månadsdata

Källa: BLS/Macrobond

Även om såväl sysselsättningen som arbetslösheten går åt rätt håll så är det långt kvar innan den amerikanska arbetsmarknaden återfått sin forna styrka. Antalet sysselsatta är förvisso fler än innan finanskrisen men sysselsättningsgraden är avsevärt lägre eftersom befolkningen ökat betydligt snabbare. För att nå upp till sysselsättningsgraden från början på 2008 behöver ytterligare drygt 8 miljoner

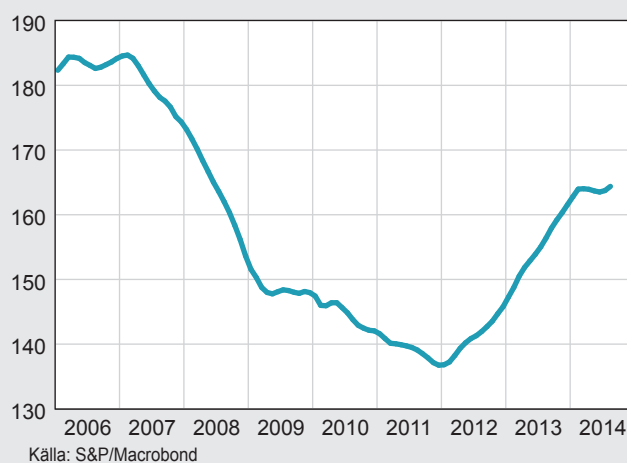
jobb genereras, vilket med nuvarande ökningstakt skulle ta tre år. Att arbetslösheten är så pass låg som den är förklaras till stor del av att många arbetslösa amerikaner slutat att söka jobb och därför inte räknas till arbetskraften. Arbetskraftsdeltagandet har de senaste månaderna legat under 63 procent vilket är den lägsta nivån sedan 1978. Den låga sysselsättningsgraden visar att det fortfarande finns gott om ledig arbetskraft i USA vilket även märks i att löneökningarna är fortsatt låga.

Bostadsmarknaden återhämtas långsamt

En stor del av ursprunget till finanskrisen finns på den amerikanska bostadsmarknaden som under första halvan av 00-talet blev alltmer övervärderad och överbelånad. 2006 började de första tendenserna till en nedgång att synas och de följande åren rasade såväl byggandet som bostadspiserna. Medan både BNP och sysselsättningen vände upp i slutet av 2009 så fortsatte bostadsmarknaden att förvagas i ytterligare drygt två år. Bostadspiserna bottnade först i februari 2012 och hade då sjunkit med nästan 30 procent. Sedan dess har en gradvis återhämtning skett och ungefär två tredjedelar av prisfallet har återhämtats.

Fastighetsprisindex

Case-Shiller National, säsongrensat. Januari 2000=100

Källa: S&P/Macrobond

Att en förstärkning har skett på bostadsmarknaden är tydligt men precis som på arbetsmarknaden så är det en bit kvar till en "normal" situation. Antalet sålda hus har inte ökat nämnvärt och ligger kvar på ungefär en tredjedel av förkrisnivån. Även bostadsbyggandet går relativt trögt. Både byggloven och byggstarterna är visserligen betydligt fler nu än för ett par år sedan men uppgången ser ut att ha stagnerat och sedan drygt ett år tillbaka har byggandet stabiliserats på en historiskt sett låg nivå.

månader vilket är något sämre än i början av året men betydligt bättre än 2013. Uppgången är mycket bred då samtliga branscher har ökat produktionen. Den bransch som gått allra bäst hittills i år är motorhandeln med en uppgång på 7 procent. I övrigt sticker konsultbranscherna ut med uppgångar på 5 procent för både företagstjänster och datakonsultverksamhet. Även inom hälso- och sjukvård har produktionen ökat med cirka 5 procent. Den klart minsta uppgången återfinns i transportsektorn med blygsamma 1 procent. I övriga branscher ligger uppgången mellan 2 och 4 procent.

BYGGMARKNAD

Allt bättre för byggföretagen

Enligt Konjunkturbarometern redovisar företagen inom bygg- och anläggningsverksamhet en fortsatt ökning av orderstockarna för de senaste tre månaderna och bedömningen av orderstockens storlek ligger nu på normalnivå. Orderläget är för närvarande klart bäst för husbyggarna. Byggproduktionen har totalt sett ökat och bland husbyggarna har dessutom sysselsättningen stigit betydligt. Här har mer än hälften av företagen nyrekryterat de senaste månaderna. Anläggningsbyggarna däremot har dragit ned på personalstyrkan. Anbudspriserna har inte ändrats nämnvärt under perioden.

Byggföretagen är optimistiska och räknar med en betydande tillväxt de närmaste månaderna. Orderstocken väntas fortsätta att växa och såväl produktion som sysselsättning bedöms stiga. Förväntningarna är genomgående mer optimistiska bland husbyggarna än bland anläggningsbyggare. Anbudspriserna förutses bli i stort sett oförändrade.

Byggkostnader

Senaste uppgift: oktober 2014

Källa: SCB:s faktorprisindex för flerbostadshus

September–oktober 2014 +0,1 procent

Mellan september och oktober 2014 steg Faktorprisindex med 0,1 procent. Även Entreprenörens kostnader höjdes med 0,1 procent mellan september och oktober 2014. Entreprenörens Byggmaterialekostnad steg med 0,2 procent.

I gruppen Byggmaterialekostnader ökade kostnaderna för snickerier, trävaror, el-materiel, järn och stål samt övrigt byggmaterial. Övriga byggmaterialgrupper var oförändrade, förutom golvmaterial som gick ned med 0,3 procent. Gruppen Transporter, drivmedel, elkraft sjönk med 1,1 procent. Löner, Maskiner och Omkostnader var oförändrade.

Byggherrekostnader gick upp med 0,1 procent. Det berodde på att räntekostnader steg med 0,4 procent.

Oktober 2013–oktober 2014 +1,0 procent

Faktorprisindex steg med 1,0 procent mellan oktober 2013 och oktober 2014. Entreprenörens kostnad steg med 1,3 procent. Uppgången beror på att Löner höjdes med 2,4

procent. Omkostnader gick upp med 1,5 procent. Byggmaterial och Maskiner ökade med 1,2 procent respektive 1,0 procent på årsbasis.

Faktorprisindex för flerbostadshus

Förändring i procent

	okt 14/sep 14	okt 14/okt 13
Entreprenadkostnader	0,1	1,3
Byggmaterial	0,2	1,2
Löner	0,0	2,4
Maskiner	0,0	1,0
Transporter, drivmedel, elkraft	-1,1	-1,9
Omkostnader	0,0	1,5
Byggherrekostnader	0,1	-1,8
Total byggkostnad	0,1	1,0

Transporter, drivmedel, elkraft gick ned med 1,9 procent. Inom den gruppen kan noteras att kostnaderna för lastbilstransporter var oförändrade, Elkraft sjönk med 6,7 procent och kostnader för dieselolja sjönk med 3,7 procent.

Alla kostnader för byggmaterial steg förutom golvmaterial som gick ned med 3,1 procent. Störst prishöjning i gruppen hade armeringsstål, som ökade med 8,2 procent. Byggherrekostnaderna sjönk med 1,8 procent på årsbasis, vilket till stor del beror på sjunkande räntekostnader.

NÄRINGSGLIV

Produktionen i näringslivet

Senaste uppgift: september 2014

Källa: SCB:s produktionsindex över näringslivet

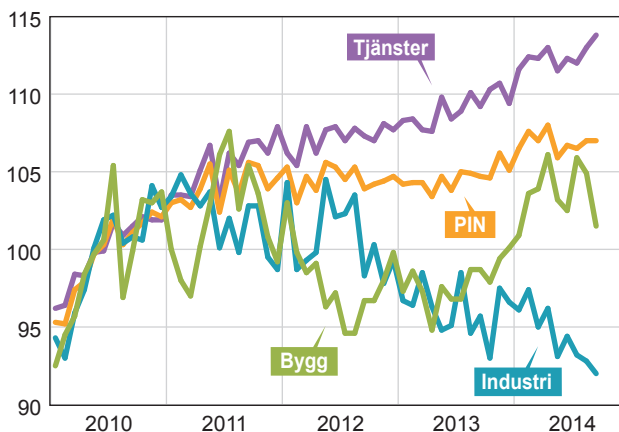
Tobias Fagerberg

Oförändrad produktion inom näringslivet

Efter en positiv utveckling i augusti var produktionen inom näringslivet oförändrad i september, korrigerat för säsongseffekter.

Näringslivets produktionsutveckling

Säsongrensade värden. Index 2010=100

Tjänsteproduktionen hade den starkaste utvecklingen med en ökning på 0,7 procent i säsongrensade tal jämfört

med föregående månad. Industriproduktionen fortsatte sin negativa trend och minskade med 0,9 procent i september, byggproduktionen minskade med 3,2 procent.

Oförändrad utveckling på tremånadersbasis

Även under perioden juli–september var produktionen inom näringslivet oförändrad, i säsongrensade tal, jämfört med närmast föregående tremånadersperiod april–juni. På tremånadersbasis hade delsektorerna liknande utveckling som på månadsbasis. Industrisektorn stod för den största minskningen med 2,0 procent. Tjänsteproduktionen, som är den största delsektorn, gick bäst och stod för en uppgång på 0,6 procent.

Produktionen i näringslivet

Förändring i procent	sep 14/ aug 14 ¹⁾	jul–sep 14/ apr–jun 14 ¹⁾	sep 14/ sep 13 ²⁾
Industri inkl. energi	–0,9	–2,0	–4,1
Bygg	–3,2	0,2	2,9
Tjänster	0,7	0,6	4,2
Totalt	0,0	0,0	2,0

1) Säsongrensade och kalenderkorrigerade
2) Kalenderkorrigerade

Hygglig utveckling jämfört med föregående år

Hittills i år har näringslivets produktion i kalenderkorrigerade tal ökat med 2,3 procent jämfört med motsvarande period föregående år. Den ackumulerade årsutvecklingen minskade med 0,1 procentenheter jämfört med föregående månad. Den största delen av uppgången kommer ifrån tjänsteproduktionen som ökat med 3,5 procent. Industriproduktionen har däremot gått svagt och ser ut att försvagas alltmer. I september minskade den med 4,1 procent jämfört med samma månad föregående år och hittills i år har den sjunkit med 1,9 procent.

PRISER

Konsumentpriser

Senaste uppgift: oktober 2014

Källa: SCB:s konsumentprisindex

Edith Brodda Jansen

Inflationstakten fortsatt negativ

Inflationstakten, det vill säga förändringen i KPI under de senaste tolv månaderna, var –0,1 procent i oktober, vilket var en uppgång från föregående månad då den var –0,4 procent. Inflationstakten har i genomsnitt varit negativ sedan slutet av 2012.

Boendekostnaderna hade en fortsatt negativ effekt på inflationen och påverkade nedåt med –0,3 procentenheter. De grupper som framförallt bidrog inom området boende var lägre ränte- och elkostnader (–0,4 respektive –0,2 procentenheter). Nedgången dämpades dock något av höjda hyror som påverkade inflationen uppåt med 0,2 procentenheter.

Konsumentprisernas förändring

Oktober 2014	Förändring från		Bidrag till förändring sedan okt 2013 ¹⁾
	Föregående månad	okt 2013	
Livsmedel och alkoholfria drycker	0,4	1,2	0,2
Alkoholhaltiga drycker och tobak	0,0	1,1	0,0
Kläder och skor	0,5	–1,6	–0,1
Boende	–0,3	–1,2	–0,3
Inventarier och hushållsvaror	0,8	0,0	0,0
Hälso- och sjukvård	0,7	0,7	0,0
Transport	–0,6	0,2	0,0
Post och telekommunikationer	–0,4	–2,2	–0,1
Rekreation och kultur	0,4	–0,5	–0,1
Utbildning	0,1	2,5	0,0
Restauranger och logi	0,2	1,5	0,1
Div varor och tjänster	0,3	1,1	0,1
KPI totalt	0,1	–0,1	–0,1

1) Procentenheter

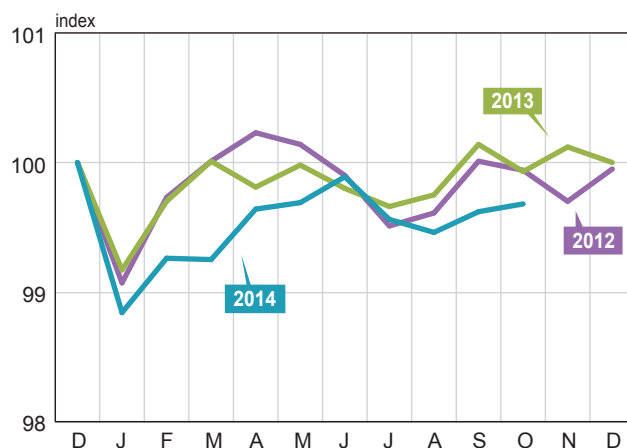
Uppgång bland de underliggande inflationsmått

Inflationstakten rensad för effekten av räntesatsförändringar enligt måttet KPIF (KPI med fast ränta) var 0,6 procent i oktober 2014, vilket var en uppgång från september då den var 0,3 procent.

Inflationstakten enligt KPI-KS (KPI med konstant skatt) var –0,2 procent medan KPIF-KS (KPI med fast ränta och konstant skatt) var 0,5 procent i oktober 2014. Föregående månad var inflationstakten enligt KPI-KS och KPIF-KS –0,5 respektive 0,3 procent. Sammantaget har det varit små inflationseffekter från ändrade indirekta skatter och subventioner de senaste två åren. Det innebär att prisutvecklingen enligt KPI-KS och KPIF-KS inte avvikit från KPI respektive KPIF i någon större utsträckning.

Konsumentprisernas utveckling

December föregående år = 100

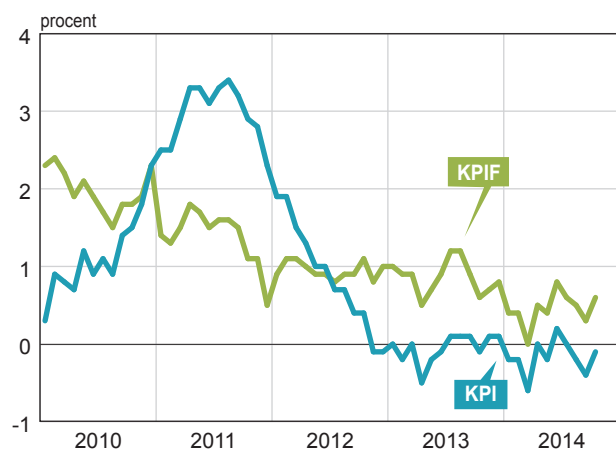

Internationell inflation

Inflationstakten enligt det europeiskt harmoniserade måttet HIKP var 0,3 procent i oktober, jämfört med 0,0 procent i september. Från september till oktober steg priserna i genomsnitt med 0,1 procent enligt HIKP. Under samma period förra året sjönk HIKP med 0,2 procent.

Inflationstakten

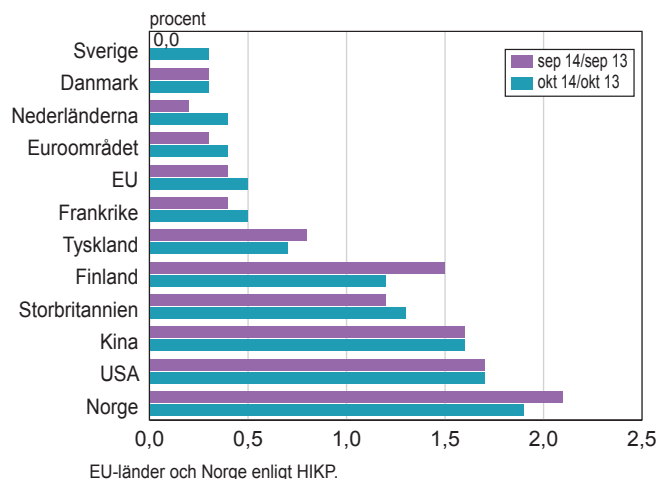
Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

De senast publicerade HIKP-talen för EU-länderna är preliminära och avser oktober 2014. Inflationstakten för EU var då 0,5 procent. För euroområdet var inflationstakten 0,4 procent, vilket var en uppgång sedan september då den var 0,3 procent. Störst effekt på HIKP-inflationen i euroområdet hade högre priser på restaurang- och cafétjänster (0,1 procentenheter), höjda hyror (0,1 procentenheter) samt tobaksvaror (0,1 procentenheter). Samtidigt bidrog minskade bränslekostnader (−0,2 procentenheter), priser på telekommunikation (−0,1 procentenheter) och eldningsolja (−0,1 procentenheter) nedåt.

Inflationstakten i olika länder

Säsongrensade månadsdata

Även om HIKP-inflationen i Finland och Norge sjönk från september till oktober är det Sverige och Danmark som fortsatt ligger i botten bland de skandinaviska länderna, båda med en HIKP-inflation på 0,3 procent. HIKP-inflationen i Norge och Finland var 1,9 respektive 1,2 procent i oktober. Den isländska inflationen som sjönk kraftigt från 2,3 procent i augusti till 0,4 procent september, var i oktober 1,0 procent.

De EU-medlemsländer som i oktober hade lägst inflationstakt enligt HIKP var Grekland (−1,8 procent) och Bulgarien (−1,5 procent). Den högsta HIKP-inflationen

bland EU-länderna återfanns i Rumänien (1,8 procent) och Österrike (1,4 procent).

I USA var inflationstakten i oktober oförändrad sedan september, 1,7 procent. Även Kinas inflation var i oktober oförändrad sedan september, 1,6 procent.

Priserna i producent-, export- och importleden

Senaste uppgift: oktober 2014

Källa: SCB:s producentprisindex

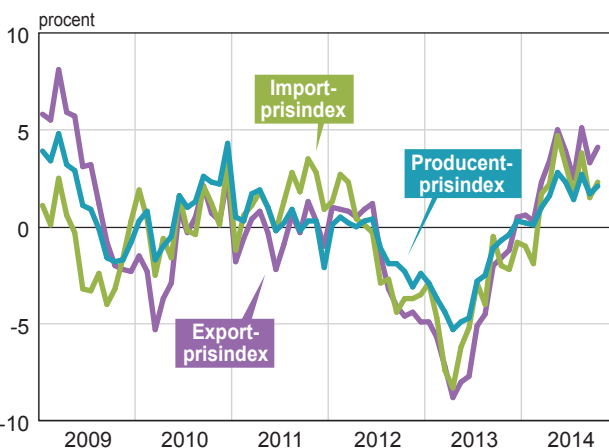
Producentpriserna steg svagt i oktober

Producentpriserna totalt steg med 0,2 procent mellan september och oktober. På hemmamarknaden steg priserna med 0,3 procent medan de var oförändrade på exportmarknaden. Under samma period sjönk priserna på importmarknaden med 0,5 procent.

Lägre pris på råolja bidrog starkt till nedgången på importmarknaden. Priserna på råolja har sjunkit fyra månader i rad och har inte varit så låga sedan november 2010. På hemmamarknaden bidrog främst en säsongsnormal ökning av fjärrvärmepriserna till uppgången. Uppgången motverkades av lägre elpriser. I övrigt noterades endast mindre prisförändringar inom ett flertal produktgrupper på samtliga marknader mellan september och oktober.

Export-, import- och producentprisindex

Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

Priserna för inhemsk tillgång, det vill säga producentpriserna på hemmamarknaden tillsammans med importpriserna, sjönk med 0,1 procent från september till oktober.

Jämfört med oktober förra året har producentpriserna totalt ökat med 2,1 procent. Under samma period har priserna ökat med 4,1 procent på exportmarknaden och 2,3 procent på importmarknaden. På hemmamarknaden har priserna stigit med 0,2 procent jämfört med oktober förra året. Priserna för inhemsk tillgång har stigit med 1,2 procent under samma period.

Tjänsteprisindex

Senaste uppgift: tredje kvartalet 2014

Källa: SCB:s tjänsteprisindex

Tjänstepriserna steg under tredje kvartalet

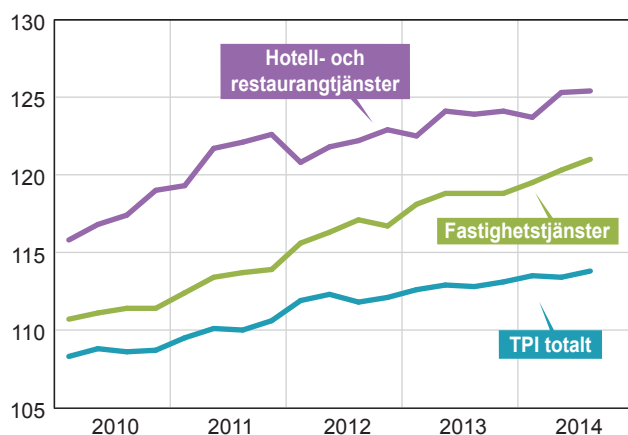
Tjänsteprisindex steg med 0,4 procent från andra till tredje kvartalet 2014. Motsvarande förändring under föregående kvartal var en nedgång med 0,1 procent. Sedan tredje kvartalet 2013 har tjänsteprisindex stigit med 0,9 procent. Motsvarande årstakt föregående kvartal var en uppgång på 0,4 procent.

Till den positiva kvartalsförändringen på 0,4 procent bidrog Andra stödtjänster till transport, Fastighetstjänster samt Redovisning, bokföring, revision och skatterådgivning, som bidrog med 0,1 procentenhet upp vardera.

Uppgången motverkades av prisnedgångar inom Dataprogrammerings- och datakonsulttjänster samt Reklam-tjänster med 0,1 procentenhet vardera.

Tjänsteprisindex

2005=100

ARBETSMARKNAD

Sysselsättning och arbetslöshet

Senaste uppgift: oktober 2014

Källa: SCB:s arbetskraftsundersökningar

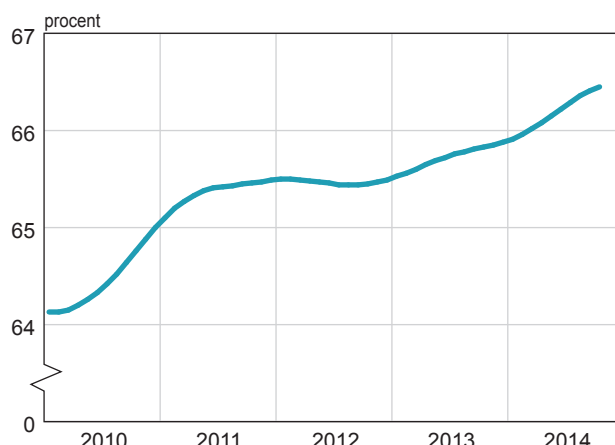
Miaomiao Zhu

Antalet sysselsatta i åldern 15–74 år var 4 772 000 i oktober 2014, icke säsongrensade. Antalet arbetslösa var 389 000 vilket motsvarar en arbetslöshet på 7,5 procent. Antalet arbetade timmar uppgick i genomsnitt till 163,2 miljoner per vecka. Säsongrensade och utjämnade data visar på en fortsatt ökning av antalet sysselsatta samt en arbetslöshet på 7,9 procent.

Sysselsättningsgrad

Ålder 15–74 år. Sysselsatta som andel av befolkningen.

Säsongrensade och utjämnade månadsvärden

Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsstatistik visar på en fortsatt minskning av inskrivna arbetslösa. I oktober 2014 var 373 000 personer inskrivna som arbetslösa, en minskning med 29 000 personer jämfört med oktober 2013. Antalet personer vars lade om uppsägning fortsätter att minska, en utveckling som pågått sedan halvårsskiftet 2013. Antalet nya lediga platser uppgick till 71 000, vilket är 21 000 fler än för ett år sedan. I oktober fick 43 000 personer ett arbete, det är drygt 5 000 färre än samma månad föregående år.

Arbetskraften

Antalet personer i åldern 15–74 år som ingick i arbetskraften var enligt icke säsongrensade data 5 160 000 i oktober 2014. Bland männen uppgick antalet personer i arbetskraften till 2 723 000, en ökning med 37 000 personer jämfört med samma månad föregående år. Antalet kvinnor i arbetskraften var 2 438 000. Det relativa arbetskraftstalet uppgick till 71,4 procent. Bland männen uppgick arbetskraftstalet till 74,4 procent och bland kvinnorna till 68,4 procent.

Säsongrensade och utjämnade data visar på en ökning av antalet personer i arbetskraften jämfört med de senaste månaderna. I oktober 2014 uppgick de till 5 210 000, vilket motsvarar ett relativt arbetskraftstal på 72,2 procent.

Sysselsatta

I oktober 2014 var antal sysselsatta i åldern 15–74 år 4 772 000, icke säsongrensade. Bland männen uppgick antal sysselsatta till 2 521 000, en ökning med 33 000 jämfört med samma månad i fjol. Antal sysselsatta kvinnor var 2 251 000. Sysselsättningsgraden uppgick till 66,1 procent. Bland kvinnorna var sysselsättningsgraden 63,1 procent och bland männen var den 68,9 procent.

I förhållande till närliggande månader visar säsongrensade och utjämnade data på en fortsatt ökning av antalet sysselsatta och av sysselsättningsgraden. I oktober uppgick antalet sysselsatta till 4 799 000, vilket motsvarar en sysselsättningsgrad på 66,5 procent.

Arbetade timmar

Det totala antalet arbetade timmar i oktober 2014 uppgick i genomsnitt till 163,2 miljoner per vecka, enligt icke säsongrensade data.

Arbetsmarknad						
	Antal sysselsatta, 1 000-tal		Antal arbetade timmar, 10 000-tal		Ant. arbetslösa 1 000-tal	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
jan	4 578	4 619	13 210	12 350	421	436
feb	4 597	4 648	15 160	15 490	427	433
mar	4 643	4 701	14 870	15 830	448	440
apr	4 642	4 698	15 090	14 500	445	445
maj	4 667	4 746	14 650	15 520	417	413
jun	4 815	4 870	14 640	14 460	484	493
jul	4 905	4 982	9 530	9 890	382	380
aug	4 766	4 863	12 230	12 500	377	389
sep	4 708	4 809	16 010	16 360	382	371
okt	4 746	4 772	16 240	16 320	374	389
nov	4 704		15 780		382	
dec	4 680		13 720		380	

Uppgifterna baserar sig på åldersindelningen i AKU, dvs. 15–74 år, och antal arbetslösa inkluderar heltidsstuderande som sökt och kunnat ta arbete.

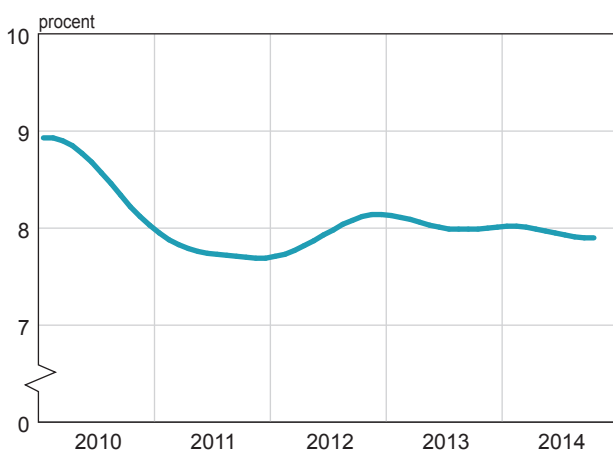
Säsongrensade och utjämnade data visar på en viss ökning av antalet arbetade timmar. I oktober 2014 uppgick antalet arbetade timmar till i genomsnitt 145,5 miljoner per vecka.

Arbetslösa

I oktober 2014 var antalet arbetslösa i åldern 15–74 år 389 000, icke säsongrensat, vilket motsvarar en arbetslöshet på 7,5 procent. Antalet arbetslösa kvinnor var 186 000 och antalet arbetslösa män var 202 000. För kvinnorna motsvarar det en arbetslöshet på 7,6 procent och för männen 7,4 procent. Bland ungdomar i åldern 15–24 år var 128 000 arbetslösa och av dessa var 60 000 heltidsstuderande. Andelen arbetslösa ungdomar var 20,4 procent av arbetskraften.

Relativ arbetslöshet

Ålder 15–74 år. Inkl. heltidsstuderande som sökt arbete.
Säsongrensade och utjämnade månadsvärden

Säsongrensade och utjämnade data visar endast på små förändringar av antalet och andelen arbetslösa. I oktober 2014 uppgick antalet arbetslösa till 412 000, vilket motsvarar ett arbetslöshetstal på 7,9 procent. Bland ungdomar i åldern 15–24 år var arbetslöshetstalet 22,7 procent i oktober 2014.

Minskning av antalet inskrivna arbetslösa

Antalet inskrivna arbetslösa, som utgörs av de öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd, uppgick i oktober 2014 till 373 000. Jämfört med oktober 2013 är det en minskning med 29 000 personer. Bland de inskrivna arbetslösa var 197 000 öppet arbetslösa och 176 000 personer deltog i program med aktivitetsstöd. Antalet nya lediga platser som anmäldes till landets arbetsförmedlingar var 71 000, vilket är 21 000 fler än motsvarande månad föregående år. Under oktober 2014 fick 43 000 personer ett arbete vilket är drygt 5 000 färre än oktober 2013. Antalet varslade uppgick till 4 800, en minskning med 900 jämfört med oktober 2013.

Arbetskraftskostnader och löner

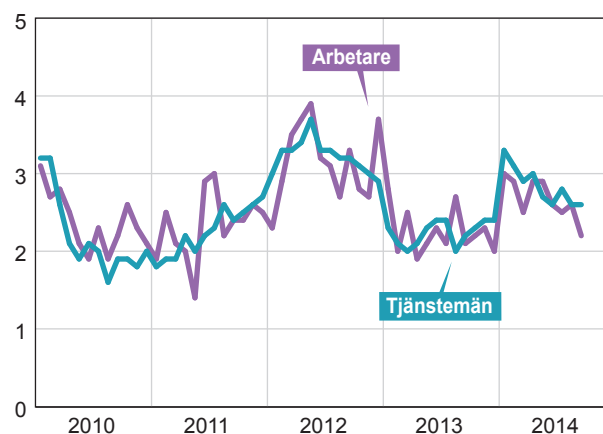
Senaste uppgift: september 2014

Källa: SCB:s arbetsmarknadsstatistik

Den preliminära genomsnittliga timlönen för arbetare var under september 2014 156,20 kronor exklusive övertidstillägg och 158,20 kronor inklusive övertidstillägg, vilket är en ökning med 2,2 respektive 2,3 procent jämfört med september 2013. Under september 2014 var den preliminära genomsnittliga månadslönen för tjänstemän 36 340 kronor exklusive rörliga tillägg och 37 050 kronor inklusive rörliga tillägg, vilket är en ökning med 2,7 respektive 2,6 procent jämfört med september 2013.

Löneutveckling inom den privata sektorn

Procentuell förändring från motsvarande månad föregående år

Arbetskostnaden för en arbetare inom utvinning av mineral och tillverkningsindustrin har för september 2014 beräknats till 273,13 kronor per timme, vilket ger ett arbetskostnadsindex på 115,6 en förändring med 1,9 procent jämfört med september 2013. Arbetskostnaden för en arbetare inom den privata sektorn totalt har för augusti 2014 beräknats till 255,27 kronor per timme och för tjänstemän inom den privata sektorn till 55 607 kr per månad. Detta ger ett arbetskostnadsindex för arbetare på 114,4 en ökning med 2,6 procent jämfört med september 2013. Motsvarande index för tjänstemän blir 117,3 en ökning med 3,5 procent jämfört med september 2013.

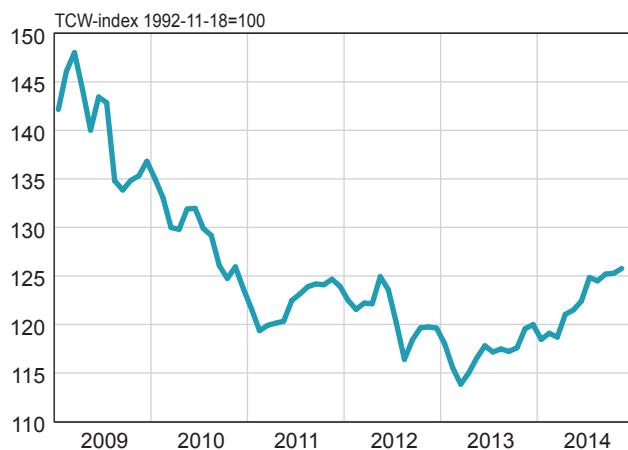
FINANSMARKNAD

Hushållens skulder fortsätter att öka

Hushållens skuldsättning har under en längre tid varit en omdiskuterad fråga och under hösten har Riksbanken fortsatt att signalera att det är en viktig fråga. Finansinspektionen föreslog under månaden att nya bolånetagare ska amortera ner sina bolån till 50 procents belåningsgrad för att minska de makroekonomiska riskerna. Frågan aktualiserades ytterligare när finansmarknadsstatistiken för oktober visade att hushållens genomsnittliga bolåneräntor för nya avtal från monetära finansinstitut sjönk från 2,15 till 2,06 procent och att hushållens lån från MFI hade en årlig tillväxttakt på 5,9 procent, vilket var en ökning jämfört med september då tillväxttakten var 5,7 procent. Ökningen kan främst härledas till bostadslånen, som ökade med 141 miljarder och därmed hade en årlig tillväxttakt på 6,1 procent i oktober. Sedan december 2013 har tillväxttakten ökat med 0,5 procentenheter.

Valutakursindex för kronan

Månadsgenomsnitt

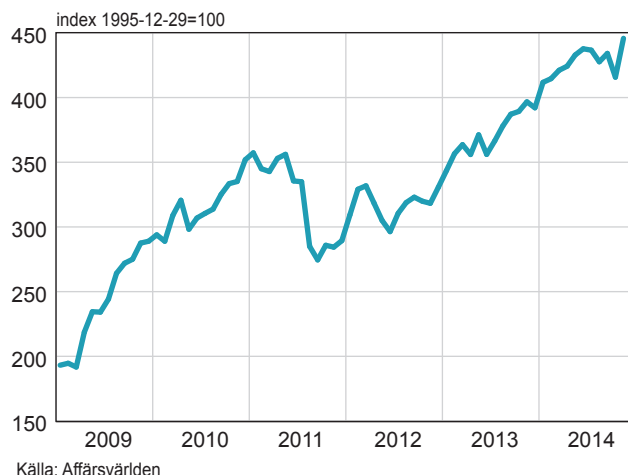

Fallande oljepriser

Priset på råolja fortsatte att sjunka under månaden. Brentoljan handlas under 70 dollar fatet, vilket är det lägsta på mer än fyra år. Svag ekonomisk tillväxt i världsekonomin är den huvudsakliga orsaken till uppgången, trots att den geopolitiska oron i oljeproducerande regioner riskerar att hämma tillgången. Lägre oljepriser innebär direkt och indirekt lägre tryck på inflationen, vilket betyder att investerare på sikt kan förvänta sig att centralbankerna håller styrrentorna på en fortsatt låg nivå. Samtidigt förväntas det också stimulera ekonomin: beräkningar visar att det lägre bensinpriset hittills har frigjort omkring 300 miljarder dollar för de amerikanska hushållen.

Aktiekurserna

Stockholmsbörsens generalindex, månadsgenomsnitt

Nya börsrekord

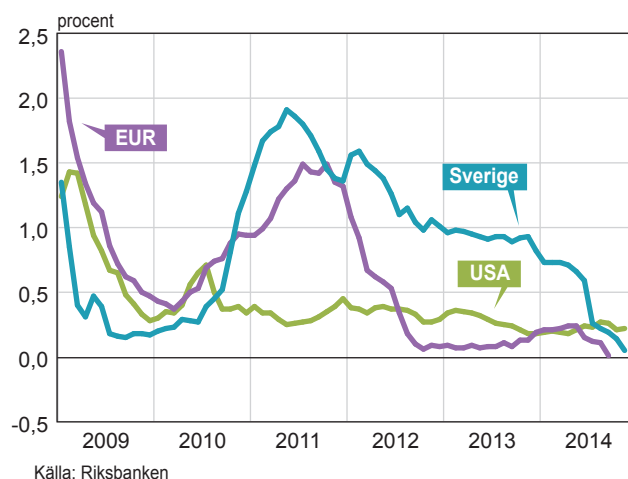
November var en mycket stabil månad på Stockholmsbörsen. Till skillnad mot föregående månads svängiga och yviga rörelser, bjöd november på en kontinuerligt positiv utveckling. Oljerelaterade aktier har tagit mycket stryk medan mer energikrävande bolag har haft en bättre utveckling. Affärsvärldens generalindex handlades till rekordnivåer under månadens sista vecka och stängde månaden 3,4 procent upp jämfört med månadsskiftet och 10,6 procent sedan årets början.

Räntorna fortsätter ned

På räntemarknaden ligger mycket fokus på hur ECB:s direktion ska agera vid sitt decembermöte. Investerarnas inflationsförväntningar fortsätter att falla och 5-åriga inflationsswappar handlas på de lägsta nivåerna sedan 2008.

Korta räntor

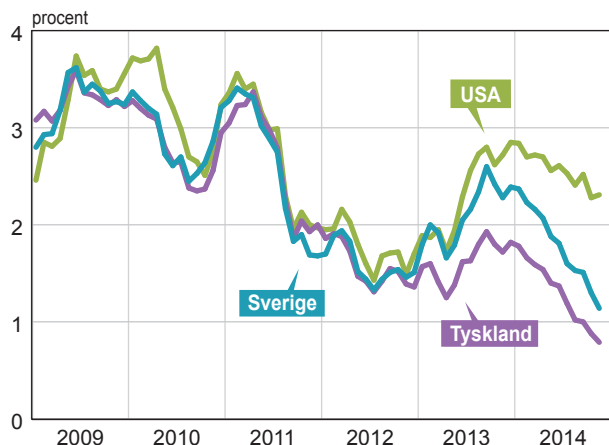
3 mån statsskuldväxlar (motsv)

Räntorna på statspapper handlades ner på bred front under månaden. I Sverige handlades tioårig statsskuld ned med 17 punkter till 1,01 procent. I USA och Tyskland var räntorna ner nästan lika mycket och stängde på 2,18 respektive 0,7 procent. Kostnaden för svenska staten att finansiera sig på två års löptid har sedan oktober tidvis legat under 0 procent.

Långa räntor

10-åriga statsobligationer

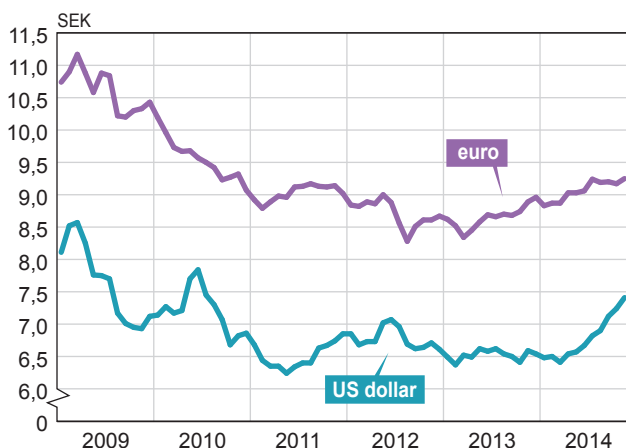

Källa: Riksbanken

Den svenska kronan försätter att följa samma trend som tidigare i höst och försvagas mot både dollarn och euron. Dollarn handlas till följd av en relativt stark amerikansk ekonomi till 7,45 i slutet av månaden, en försvagning med knappt en procent sedan oktober. Kronans fall gentemot Euron är något mindre, en euro kostar nu 9,27 kronor, 0,4 procent mer än föregående månad.

Valutakurser

Svenska kronor i förhållande till dollar och euro.
Månadsgenomsnitt

Källa: Riksbanken

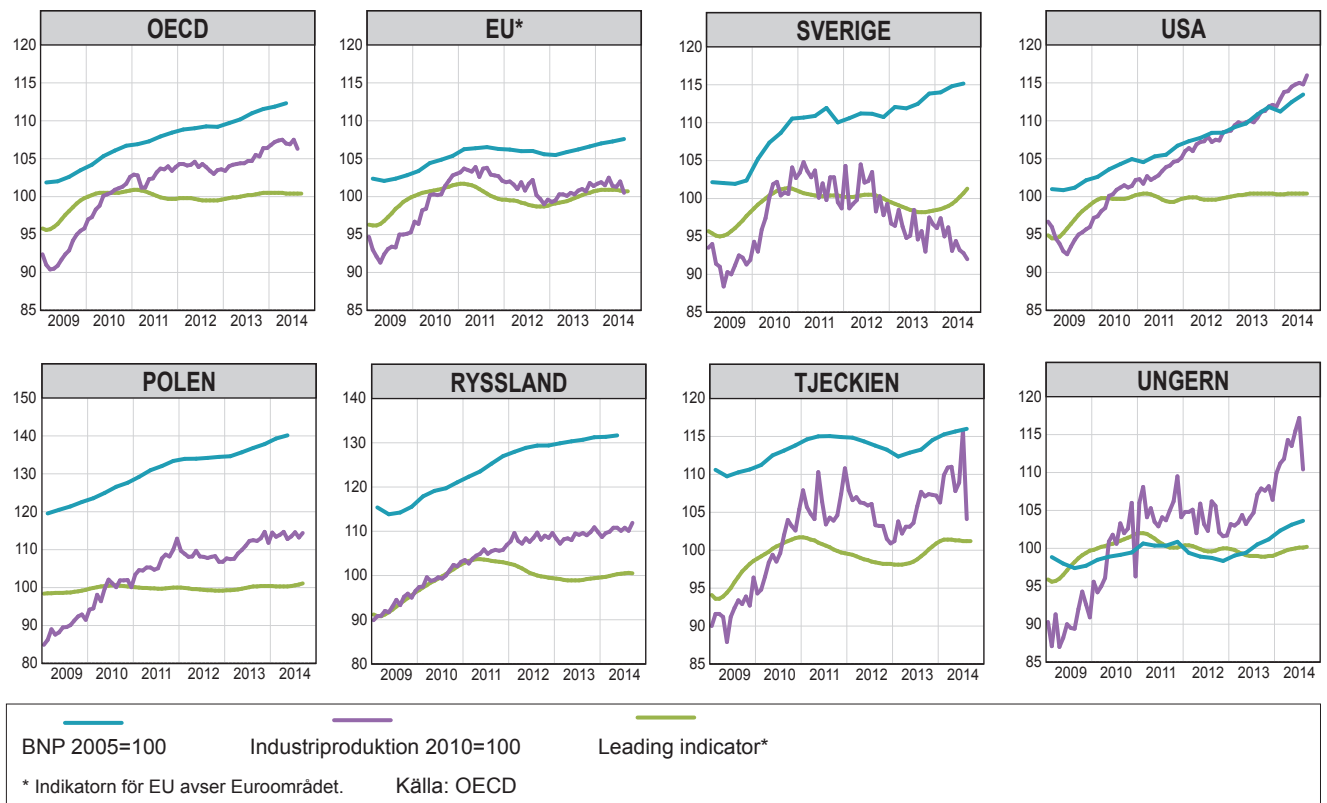
Andreas Hörnvist och Jon Smedsaas,
Finansmarknadsstatistik

Ekonomisk statistik – december

	Datum	Avser period
Inregistrering av fordon	01	nov
Industrins ordergång	05	okt
Industriproduktionsindex	05	okt
Tjänsteproduktionsindex	05	okt
Indikator över hushållens konsumtionsutgifter	08	okt
Arbetskraftsundersökningen	11	nov
Konsumentprisindex	11	nov
Småhusbarometern	11	nov
Produktionsindex över näringslivet	15	okt
Finansräkenskaperna	18	kv 3 –14
Detaljhandels försäljning	22	nov
Producentprisindex	23	nov
Export, import och handelsnetto	30	nov
Arbetskostnadsindex, privat sektor	30	okt

INTERNATIONELL UTBLICK

Konjunkturindikatorer för några länder och -områden

I den senaste publiceringen av USA:s BNP visade sig tillväxten tredje kvartalet vara ännu något starkare än vid den föregående beräkningen. Säsongrensat och jämfört med föregående kvartal steg BNP med 1,0 procent. Detta förstärker bilden av att återhämtningen i USA verkligen är på gång och att det svaga första kvartalet mest tycks ha varit ett hack i kurvan. Den ledande indikatorn från oktober ligger fortsatt kvar på ett värde över 100 vilket tyder på att det ekonomiska läget är något bättre än normalt.

Enligt en första uppskattning av tredje kvartalet steg tillväxten i EU med 0,3 procent (0,2 procent i euroområdet), säsongrensat och jämfört med föregående kvartal. Det innebär en marginellt starkare tillväxt än för andra kvartalet. Tyskland fortsatte att dämpa EU-tillväxten tillsammans med Italien med i stort sett nolltillväxt i båda fallen. Samtidigt återkom tillväxten till Frankrike och Spanien fortsatte växa i hygglig takt.

Polen fortsatte att växa i snabb takt och tredje kvartalet ökade BNP med 0,9 procent, säsongrensat och jämfört med föregående kvartal. Tillväxttakten har därmed varit förhållandevis stark de sex senaste kvartalen, detta efter en svacka med betydligt lägre tillväxttakt under 2012. Den polska ekonomin tycks därmed vara tillbaka på den tillväxtbana som rådde innan 2012.

För Tjeckien har de två senaste kvartalen visat på en försvagning i tillväxttakten. För andra kvartalet i rad ökade BNP med, för Tjeckiens del, måttliga 0,3 procent. Det kan jämföras med 1,1 respektive 0,6 procent för fjärde och första kvartalet. Nivåmässigt har man dock återhämtat sig från perioden från slutet av 2011 till början av 2013 då BNP sjönk.

Även för Ungern har de två senaste kvartalet visat på en viss nedväxling i tillväxten. Dock inte lika tydligt som för Tjeckien. Liksom Tjeckien har man dessutom tagit igen det nivå tapp som skedde 2012.

För Rysslands del syns en markant nedgång i aktiviteten. Andra kvartalet ökade BNP med, för ryska mått, svaga 0,2 procent, säsongrensat och jämfört med föregående kvartal. Den svaga utvecklingen i närtid är kopplat till sanktionerna från framförallt EU och USA med anledningen av Ukrainakrisen samt det kraftiga oljeprisfallet som har en avgörande betydelse för hur rysk ekonomi utvecklas. Men det är tydligt att Rysslands ekonomiska problem startade långt tidigare. Ryssland drogs med ner i slutet av 2007 och under 2008. Därefter har man inte riktigt lyckas återgå till de tillväxttakter som rådde innan nedgången. En ytterligare dämpning märktes 2012.

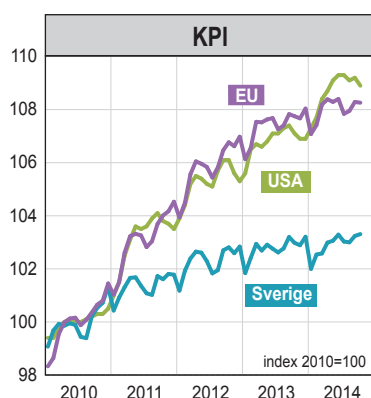
INTERNATIONELL UTBLICK

Inflation

EU-området har uppvisat en sjunkande inflationstakt sedan slutet av 2011. Då låg inflationen klart högre än det inflationsmål som gäller för euroländerna men sedan dess har inflationstakten fallit till 0,5 procent i oktober. Detta trots en mycket expansiv penningpolitik inom nästan hela Europa. Prisökningarna hålls i många fall tillbaka av åtstramande finanspolitik i kombination med att hushållen avvaktar ljusare tider. I EU har inflationen i samtliga större ekonomier, samt Sverige, Danmark och Finland, sjunkit stadigt sedan åtminstone slutet av 2012. De senaste månaderna finns dock en svag tendens till att nedgången i inflationen har börjat stanna av.

I jämförelse med EU sticker såväl Japan som USA ut med högre inflationstakt. I Japans fall beror det till största delen på momshöjningar som har dragit upp inflationen, men i USA verkar den högre inflationstakten snarare spegla ett mer gynnsamt ekonomiskt klimat för hushållen.

Inflationen i de nordiska länderna är spretig, med låg inflation i Sverige och Danmark och en högre inflations- takt i Finland och ytterligare något högre i Norge. Orsakerna till den högre infla- tionstakten i Finland och Norge skiljer sig åt då den finländska ekonomin hackar be- tänkligt medan den norska ekonomin är betydligt mer stabil.

Internationella ekonomiska indikatorer

		Danmark	Finland	Storbr.	Sverige	Tyskland	USA	EU ¹⁾	OECD
BNP ²⁾									
Förändr. föreg. kv.	%	0,2	0,2	0,7	0,7	0,1	1,0	0,3	0,5
Förändr. 4 kv.	%	1,1	-0,1	3,0	2,1	1,2	2,4	1,3	1,7
Industriproduktion ³⁾									
Förändr. föreg. mån.	%	6,9	-0,6	0,5	-0,9	-4,8	1,0	-1,5	-1,1
Förändr. 12 mån.	%	4,1	-3,8	1,4	-3,9	-2,5	4,3	-0,3	1,5
KPI ⁴⁾									
Förändr. föreg. mån.	%	0,1	-0,2	0,1	0,1	-0,3	-0,3	0,0	0,1
Förändr. 12 mån.	%	0,3	1,2	1,3	0,3	0,7	1,7	0,5	1,7
Arbetslöshet ⁵⁾	%	6,6	8,7	6,0	7,7	5,0	5,8	10,1	7,3
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	0,0	0,1	-0,2	-0,3	0,0	-0,1	0,0	-0,1
Förändr. 12 mån.	procentenheter	-0,2	0,5	-1,7	-0,4	-0,2	-1,4	-0,7	-0,6
Kort ränta ⁶⁾	%	0,30	0,08	0,54	0,14	0,08	0,12	0,08	..
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	0,02	-0,02	-0,01	-0,05	-0,02	0,00	-0,02	..
Förändr. 12 mån.	procentenheter	0,03	-0,15	0,04	-0,78	-0,15	0,00	-0,15	..
Lång ränta ⁷⁾	%	0,96	1,01	2,27	1,30	0,79	2,30	1,69	..
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	-0,11	-0,12	-0,21	-0,21	-0,13	-0,23	-0,16	..
Förändr. 12 mån.	procentenheter	-1,14	-1,03	-0,40	-1,14	-0,97	-0,32	-1,47	..

1) EU28 men för kort och lång ränta avses euroområdet 2) Danmark och Finland andra kvartalet, övriga tredje kvartalet 3) Sverige, Storbritannien och USA september, övriga augusti 4) Harmoniserat konsumentprisindex (HIKP) för EU-länderna. OECD september, övriga oktober 5) USA oktober, Storbritannien juli, övriga september 6) Oktober 7) Danmark september, övriga oktober

Källa: OECD, Eurostat

Konsumentprisutveckling

	Avser månad	Index 2010=100	Förändr. från föregående månad, %	Inflations- takt
EU	okt	108,3	0,0	0,5
Danmark	okt	106,2	0,1	0,3
Finland	okt	110,7	-0,2	1,2
Italien	okt	108,8	0,3	0,2
Spanien	okt	107,5	0,1	-0,2
Storbritannien	okt	112,3	0,1	1,3
Sverige	okt	103,3	0,1	0,3
Tyskland	okt	107,2	-0,3	0,7
Norge	okt	107,0	0,0	2,0
USA	okt	108,9	-0,3	1,7
Japan	sep	103,9	0,3	3,3
OECD	sep	109,2	0,1	1,8

Harmoniserat konsumentprisindex (HIKP) för EU-länderna
Källa: Eurostat och OECD

EU-barometern

Konjunkturbarometern för både EU och euroområdet tycks ha stabiliserats efter nedgången under sommaren och början av hösten. Efter uppgången i oktober så höll sig konfidensindikatorn i stort sett oförändrad (-0,1 enheter till 104,1 i EU och +0,1 enheter till 100,8 i euroområdet). Bilden var dock något splittrad, medan industriindikatorn steg klart och tjänsterna stod stilla sjönk indikatorn för hushållen och byggindustrin. Nedgången inom byggindus- trin var framförallt markerad inom euroområdet. Vidare steg detaljhandeln inom euroområdet tydligt, medan den sjönk tillbaka något i EU. Även geografiskt var utvecklingen delad där Tyskland tycks vara inne i en mindre svacka, men där Frankrike hoppa upp till högsta indexen på över ett år och även Spanien tog ett steg uppåt.

INTERNATIONELL UTBLICK

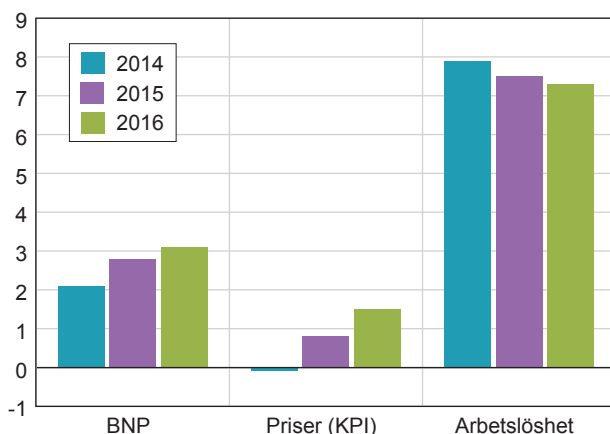
Svagare utsikter i OECD:s prognoser

I slutet av november publicerade OECD Economic Outlook där man spår att tillväxten i världsekonomin fortsätter att vara måttlig sett i ett historiskt perspektiv. Först 2016 väntas världsekonomin växa snabbare än den genomsnittliga takten för perioden 2002–2011. Inom både de avancerade och de framväxande ekonomierna är bilden dock delad, med vissa länder som utmärker sig med klart ljusare utsikter. Tillväxten i världshandeln börjar långsamt återhämta sig, men bedömningen att ökningstakten kommer att ligga lägre än innan krisen ännu ett tag kvarstår. De så kallade riskerna med prognosen väntas vara på nedsidan, med det menas att eventuella avvikelser sannolikt innebär en svagare utveckling än i prognosen. Arbetslösheten inom OECD-området väntas fortsätta falla, men i en långsam takt. Nivåerna bedöms dessutom ligga kvar långt över nivåerna före krisen i många ekonomier. Inflationen inom samma område bedöms ligga under två procent hela prognosperioden. Jämfört med prognosen från i maj i år har tillväxten reviderats ner betydligt, främst för de avancerade ekonomierna.

Oroande utveckling i euroområdet

Bland de avancerade ekonomierna är det USA och Storbritannien som väntas fortsätta leda återhämtningen. För USA spås tillväxten överstiga 3 procent 2015. I kontrast till detta väntas euroområdet och Japan fortsätta att släpa efter. Tillväxten i euroområdet väntas uppgå till svaga 0,8 respektive 1,1 procent i år och nästa år efter att ha minskat två år i rad. Att man ändå förväntas sig en viss tillväxt beror till stor del på Tyskland och Spanien, medan tillväxtutsikterna för andra stora ekonomier som Frankrike och framförallt Italien bedöms som mycket magra. Av de nordiska ekonomierna är det Sverige och Norge som växer i en förhållandevis god takt, medan den danska ekonomin växer klart långsammare och den finska ekonomin väntas till och med minska svagt i år.

Prognos för Sverige

Källa: OECD

Relativt stark Sverigeprognos trots nedrevidering

Även om svensk ekonomi i ett europeiskt perspektiv har klarat av den ekonomiska oron väl har tillväxtutsikterna för 2014 reviderats ner tydligt sedan OECD:s vårprognos. I år väntas Sveriges BNP växa med 2,1 procent, en nedrevidering från 2,8 procent i vårens prognos. Det är ändå en tydligt snabbare takt än i fjol. På sikt tror OECD att omvärldsefterfrågan ska ta fart och driva upp exporten. Med en fortsatt stark konsumtion väntas dock importen fortsätta öka stadigt vilket i så fall skulle hålla tillbaka nettoexporten. Efter en marginell nedgång av arbetslösheten i år bedömer OECD att nedgången blir mer markerad nästa år. Från att i år minska från 8,0 till 7,9 procent bedöms arbetslösheten hamna på 7,5 procent 2015.

Även för Sverige ligger osäkerheten i prognosen främst på nedsidan och OECD nämner som risker svagare efterfrågan från omvärlden, framförallt Europa, och de stigande bostadsrelaterade skulderna i hushållssektorn. På uppsidan noterar OECD att om efterfrågan från EU och andra stora handelspartners skulle stiga snabbare än i prognosen får det snabbt ett tydligt genomslag i den svenska ekonomin.

OECD:s prognos för BNP-utvecklingen

Procentuell förändring från föregående år

	2014	2015	2016
Belgien	1,0	1,4	1,7
Danmark	0,8	1,4	1,8
Estland	2,0	2,4	3,4
Finland	-0,2	0,9	1,3
Frankrike	0,4	0,8	1,5
Grekland	0,8	2,3	3,3
Irland	4,3	3,3	3,2
Island	2,5	3,3	2,8
Italien	-0,4	0,2	1,0
Japan	0,4	0,8	1,0
Nederländerna	0,8	1,4	1,6
Norge	1,7	1,8	2,5
Polen	3,3	3,0	3,5
Portugal	0,8	1,3	1,5
Slovakien	2,6	2,8	3,4
Slovenien	2,1	1,4	2,2
Spanien	1,3	1,7	1,9
Storbritannien	3,0	2,7	2,5
Sverige	2,1	2,8	3,1
Tjeckien	2,4	2,3	2,7
Tyskland	1,5	1,1	1,8
Ungern	3,3	2,1	1,7
USA	2,2	3,1	3,0
Österrike	0,5	0,9	1,6
Euroområdet	0,8	1,1	1,7
OECD	1,8	2,3	2,6

Källa: OECD, Economic Outlook, november 2014.

SVENSKA EKONOMISKA INDIKATORER

	Enhet	Basår	Senaste uppgift	Förändring i procent från		
				föreg. månad/ period	samma månad/ period föreg. år	
Ekonomi, allmänt						
BNP	volym	2010=100	3 kv	106,2 ¹⁾	0,3 ¹⁾	2,1
Fast bruttoinvestering	volym	2010=100	3 kv	111,3 ¹⁾	1,1 ¹⁾	4,0
Hushållens konsumtion	volym	2010=100	3 kv	107,6 ¹⁾	0,0 ¹⁾	2,4
Tjänsteproduktion	volym	2010=100	sep	113,6 ¹⁾	0,8 ¹⁾	4,3
Lägenheter, påbörjade, nya	1 000-tal		3 kv	7,9		30
			1–3 kv	25,9		23
Industri						
Produktion	volym	2010=100	sep	97,7	–1 ¹⁾	–4
			jan–sep	91,4		–2
Omsättning	volym	2010=100	sep	100,1	0 ¹⁾	–2
			jan–sep	93,7		–2
Orderingång	volym	2010=100	sep	92,6	–1 ¹⁾	–2
			jan–sep	91,5		–4
Kapacitetsutnyttjande	%		3 kv	88,7 ¹⁾	–0,2 ¹⁾²⁾	1,5 ¹⁾²⁾
Investeringar	mdr kr		3 kv	35,7		1
			1–3 kv	111,7		0
Utrikeshandel						
Varuexport	mdr kr		okt	103,1	0 ¹⁾	6
			jan–okt	939,9		3
Varuimport	mdr kr		okt	103,3	1 ¹⁾	10
			jan–okt	919,4		7
Handelsnetto	mdr kr		okt	–0,2		
			jan–okt	20,5		
Bytesbalans	mdr kr		2 kv	48,7		
			1–2 kv	111,9		
Konsumtion						
Detaljhandelns försäljning	volym	2010=100	okt	111,5 ¹⁾	1,0 ¹⁾	4,5
			jan–okt			3,7
Hushållens konsumtionsindikator	volym	2010=100	sep	107,3 ¹⁾	–0,4 ¹⁾	1,8
			jan–sep			2,4
Personbilsregistreringar, nya	st		nov	26 999	1 ¹⁾	3
			jan–nov	295 893		12
Consumer Confidence Indicator ³⁾		medelv=100	nov	96,8 ⁴⁾	97,6 ⁴⁾	104,9 ⁴⁾
Priser						
Konsumentprisindex		1980=100	okt	314,0	0,1	–0,1
Konsumentprisindex, fast ränta		1987=100	okt	202,6	0,1	0,6
Producentprisindex		2005=100	okt	114,8	0,2	2,1
Exportprisindex		2005=100	okt	110,1	0,0	4,1
Importprisindex		2005=100	okt	111,7	–0,5	2,3
Prisindex för inhemsk tillgång		2005=100	okt	115,7	–0,1	1,2
Hemmamarknadsprisindex		2005=100	okt	119,8	0,3	0,2
Arbetsmarknad, löner						
Sysselsatta 15–74 år	1 000-tal		okt	4 772		0,5
Arbetslösa 15–74 år	1 000-tal		okt	389		3,9
därav heltidsstuderande	1 000-tal		okt	126		3,3
Arbetade timmar	10 000-tal		okt	16 320		0,0
Lediga platser, nyanmälda	1 000-tal		okt	71		43,5
Arbetskostnadsindex, industriarbetare		2008 jan=100	sep	115,6		1,9
Timlön, industriarbetare	kr		sep	166,8		1,6
Finansmarknad						
Utlåning till hushåll ⁵⁾	mdr kr		okt	3 037		5,9
Utlåning till icke-finansiella företag ⁵⁾	mdr kr		okt	1 950		3,9
Lång ränta, 10-åriga statsobligationer	%		nov	1,14	–0,16 ²⁾	–1,16 ²⁾
Kort ränta, 3-mån statsskuldväxlar	%		nov	0,05	–0,09 ²⁾	–0,87 ²⁾
Statsskuldens månadsförändring	mdr kr		okt	18,1		
Valutakurs, TCW-index	18 nov 1992=100		28 nov	125,7	–1,5	4,8

1) Säsongrensade tal 2) Procentenheter 3) Hushållens syn på den egna och den svenska ekonomin 4) Index för resp period 5) Från monetära finansinstitut

Utges av Statistiska centralbyrån, avd för nationalräkenskaper,
Box 24300, 104 51 STOCKHOLM
Tfn 08-506 940 00
Ansvarig utgivare: Monica Nelson Edberg
Redaktör: Thomas Bjurenvall
Layout: Monica Andersson

Copyright SCB. Citera gärna, men uppge källa.

ISSN 1653-9435

URN:NBN:SE:SCB-2014-A06T11411_pdf (pdf)